

Štórski

ŽELEZAR

ST. 8 — LETO VII. — 25. 8. 1967

PRVO POLLETJE JE ZA NAMI

Pregled polletnega poslovanja je pokazal, da **proizvodnja** ostaja za osnovnim planom za 1.415 ton in je dosežena z 48,9% osnovnega plana. Vsi obrati so presegli planirani fizični obseg proizvodnje, razen jeklarne (47,8%), ki plana ni dosegla zaradi dveh remontov v prvem polletju in elektroplavža (47,6%), ki je v prvem polletju utrpel izgubo zaradi defekta. Valjarna je dosegla polletni proizvodni načrt s 50,7%, valji s 50,2%, livarna sive litine s 50,2% in šamotarna s 57,9%.

Realizacija je v prvem polletju v odnosu na osnovni plan dosežena s 53,4%. Plan fakturirane realizacije je presežen v vseh obratih razen pri livarni sive litine, ki ga je izpolnila le s 47,7% odstotka. Elektroplavž je s svojimi 83,4% izredno močno presegel z družbenim planom predvideno polletno realizacijo, vendar pa se računa, da do konca leta ne bo prekoračil plana realizacije za celo leto, ker bomo grodelj potrebovali za domače potrebe. Jeklarne in valjarna sta dosegli plan realizacije z 52,4%, valji s 50,3% in šamotarna z 59,5%.

V prvem polletju smo dosegli **finančni rezultat** v višini 101,8% od osnovnega letnega plana. Vse enote, razen elektroplavža, so že dosegle ali presegle predvideni letni finančni rezultat, kar priča o razmeroma visoko akumulativnem asortimentu proizvodnje v prvem polletju. Največji del pri tem ima valjarna z jeklarne, ki sta letno plansko obveznost v pogledu finančnega rezultata presegli že za 15,5%. V drugem polletju pa ima valjarna v programu slabši asortiment in nižje prodajne cene, zaradi česar je pričakovati, da se bo povprečna lastna cena proizvodov približala prodajni ceni, oziroma da bo pri precejšnjem delu proizvodov celo višja od prodajne cene.

Tudi livarna sive litine je dosegla ugoden finančni rezultat predvsem zaradi ugodnega asortimenta v prvem polletju in zaradi znižanja lastne cene, ker je uporabljala cenejše surovine. Pri vseh enotah se obeta občutno slabše drugo polletje tega leta, ker se bodo zmanjšala naročila za kokile, asortiment valjev in valjanih proizvodov bo slabši, kapacitete šamotne nezasedene,

in prodajne cene na splošno nižje. Razmeroma ugoden finančni rezultat v prvem polletju je torej posledica ugodnega asortimenta naročil.

V prvem polletju smo dosegli 40,6% **celotnega dohodka**, ki je predviden s planom. **Dohodek** je bil dosežen s 46,3%. **Za osebne dohodke** smo izplačali 53,6% razpoložljivih sredstev, ki smo jih s planom določili za ta namen, za sklade pa nam v prvem polletju ni ostalo ničesar, saj se nam izkazuje negativna postavka minus 24,9% od osnovnega plana.

Plačana realizacija, ki je vir

celotnega dohodka, je bila v prvem polletju nižja od fakturirane. Problematika v zvezi s plačevanjem je splošno znana in je kljub velikemu prizadevanju ne moremo rešiti, ker je nelikvidnost podjetij splošno jugoslovanski pojav.

Osebni dohodki so v prvem

polletju povprečno za 2,2% nižji, kot so bili v enakem razdobju lanskega leta, vendar pa so višji kot jih predvideva letošnji družbeni plan.

V spodnji tabeli so prikazani rezultati prvega polletja 1967 v primerjavi z rezultati prvega polletja 1966.

REZULTATI JANUAR — JUNIJ 1967
IN PRIMERJAVA Z LETOM 1966

Podatek	Januar-junij 1966	Januar-junij 1967	Indeks 67:66	% plana 1967
1. število zaposlenih	2.084	2.114	101,4	98,3
2. proizvodnja t	65.810	60.235	91,5	48,9
3. fakturirana realizacija	69.564	62.574	90,0	53,4
4. finančni rezultat	11.568	4.170	36,0	101,8
5. poslovni stroški	46.260	41.942	90,1	49,6
6. celotni dohodek	69.075	48.158	69,7	40,6
7. dohodek	24.783	14.744	59,5	46,3
8. sredstva za osebne dohodke	15.616	15.481	99,1	53,6
9. skladi bruto	9.166	— 737	—	—24,9
10. povprečno neto osebni dohodek	845	826	97,8	105,9
11. produktivnost dela kg/h	35,2	45,1	128,1	95,1
12. delitvena razmerja OD: skladi	63,0:37,0	105,0 za OD		

Opomba: Podatki od 3—9 so v 000N-din.

Poslovni rezultati (izvzemši plačano realizacijo) so v primerjavi z letnim planom razmeroma zadovoljivi. Poudariti pa je treba, da so ti rezultati v največji

meri posledica dokaj ugodnih tržnih razmer in ugodnega asortimenta naročil v prvem polletju.

P. L.

PRED OTVORITVIJO NOVE OSNOVNE ŠOLE

V ŠTORAH BOMO DNE 2. SEPTEMBRA 1967 DOČAKALI DAN, NA KATEREGA SMO ČAKALI VEČ KOT 10 LET: TEGA DNE BO SLAVNOSTNA OTVORITEV NOVE OSNOVNE ŠOLE NA LIPI. NAŠI OTROCI BODO DOBILI VRSTO MODERNO OPREMLJENIH UČNIH PROSTOROV. TO BO ZA ŠTORE NADVSE POMEMBEN DOGODEK, ZATO GA BOMO TUDI DOSSTOJNO PROSLAVILI. PRAVLJA SE BOGAT KULTURNI PROGRAM. ISTOČASNO BO TUDI ODKRITJE SPOMINSKE PLOŠČE PADLIM BORCEM. V SOBOTO ZVEČER PA BO PRED INTERNATOM ŠIKC PROSTA ZABAVA S PLESOM.

Natanko 75 let je minilo od takrat, ko je bila v Štorah, z odlokom cesarsko-kraljevega deželnega šolskega sveta s sedežem v Graz-u, prvič otvoritev Osnovne šole. Otvoritev je bila 22. marca 1892. leta. V šolo se je vpisalo 39 deklic in 39 dečkov, poleg tega pa je bil v šoli tudi otroški vrtec. Do 1. aprila 1891 je bila stara osnovna šola v Štorah zasebnega značaja, od tega leta dalje pa pridružena krajevemu šolskemu svetu na Teharjih. V letih 1907—1908 je iz prejšnje dvorazrednice postala trirazrednica. Pomemben za šolo je tudi datum 3. januar 1919, ko je bila dotedanja nemška trirazrednica razpuščena in z odlokom narodne vlade SHS, višjega šolskega sveta v Ljubljani, preimenošana v slovensko dvorazrednico.

Takšna je ostala vse do druge svetovne vojne.

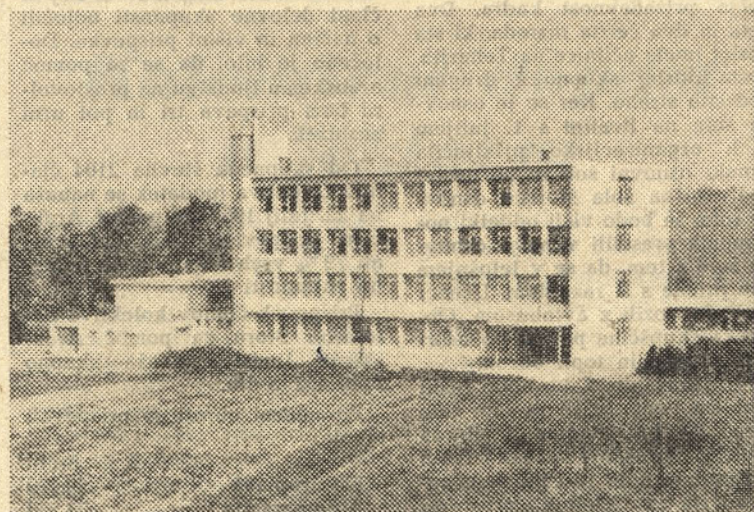
Po drugi svetovni vojni se je zaradi nenehnega priliva prebivalstva iz leta v leto večalo število otrok, ki je kaj kmalu začelo preraščati skromne prostor-

ske zmogljivosti starega veterana. Problem pomanjkanja prostorov so reševali na različne načine, vendar pa so bile vse rešitve le začasna značaja. Potreba po novi, moderni šoli je postajala vse bolj očitna in leta 1965 je bilo dokončno določeno,

da se prične z gradnjo šole na Lipi nad Štorami.

Dne 9. 9. 1965 je bila sklenjena pogodba med Osnovno šolo v Štorah in gradbeno-industrijskim podjetjem »Ingrad« v Celju o gradnji nove Osnovne šole. Pogodbena vrednost del po glavnem projektu znaša 319.138.291 S din, vendar smo iz razgovora z ravnateljem Osnovne šole, tov. Ravtar Janezom, povzeli, da bodo celokupni stroški, všteti dajatve, opremo in druge stroške, ter upoštevajoč naknadno spremembo projekta, predvidoma presegli 400 milijonov starih dinarjev.

(Nadaljevanje na str. 2)

Pred otvoritvijo nove osnovne šole

(Nadlj. s prejšnje strani)

Sredstva za izgradnjo nove osnovne šole sta zagotovila Občina Celje in Železarna Store, ki je od 1. 1. 1961 pa do danes prispevala v šolski sklad občine Celje preko 130 milijonov starih dinarjev. Del teh sredstev je bil po sklepu DSP namensko določen za gradnjo osnovne šole na Lipi, drugi del pa je bil nakazan šolskemu skladu s pogojem, da le-ta zagotovi sredstva za dokončno izgradnjo osnovne šole.

Otvoritev osnovne šole smo pravzaprav pričakovali že pred nekaj meseci, vendar se je rok izgradnje zavlekel, deloma iz objektivnih razlogov, deloma pa zaradi tega, ker so se strokovnjaki vsteli pri ocenjevanju trdnosti tal, tako da so morali naknadno poglobljati temelje, kar je seveda vplivalo na rok izgradnje in povzročilo dodatne stroške.

Toda vse težave so mimo in 2. septembra bodo novo osnovno šolo predali namenu. Nova zgradba ima poleg učilnic še razne kabinete, posebne sobe za fizikalni, kemični, pevski in tehnični pouk, sodobno kuhinjo, jedilnico, telovadnico itd. Vsi prostori so moderno in bogato opremljeni. Za opremo vseh prostorov je bilo potrebno odšteti preko 40 milijonov starih dinarjev. Človek z veseljem stopa iz učilnice v učilnico, iz kabineta v kabinet in ne hote mu misli uidejo v staro poslopje z oguljenimi stenami, stariimi klopami, zatohlimi prostori, ki je v dolgi vrsti let odigrala pomembno vlogo za naš kraj, ki pa je danes, zaradi porasta prebivalstva in uvajanja novih metod v šolstvo, postajala iz dneva v dan manj funkcionalna.

Ravnatelj osnovne šole, tovariš Ravtar Janez, ki smo ga zaprosili za kratek razgovor, pravi, da tako učno osebje, kakor tudi otroci, vsi nestrno pričakujejo preselitev v nove prostore. V novi šoli bo zaradi njene izredne funkcionalnosti pouk mnogo nazornejši in učni uspehi boljши. Novi pogoji bodo po besedah tovariša Ravtarja zahtevali tudi večjo prizadevanost kadra. Dva peti in dva četrta razreda, ki sta doslej imela učilnice na Teharjih, bosta odslej skupno z drugimi pod eno streho. Ker se je osnovna šola na Svetini s 1. julijem t. l. organizacijsko priključila štorski osnovni šoli in bo odslej podružniška šola štorske osnovne šole, se bodo višji oddelki postopoma preselili v novo osnovno šolo s tem, da se v letošnjem letu prične s 5. razredom. Učenci se bodo vozili z avtobusom, Občinska skupščina pa jim bo oskrbela prevoz in topli obrok.

Na vprašanje, kako bodo rešili problem vode, ki je na Lipi zelo pereč, je tov. Ravtar dejal, da bodo to vprašanje začasno rešili z izgradnjo 8 do 10-kubičnega rezervoarja v kletnih prostorih

Osnovne šole, ki bo priključen na internat ŠIKC. V primeru akutnega pomanjkanja vode bo rezervoar, po besedah tov. Ravtarja, mogoče polniti tudi s cisterno.

Na vprašanje, kakšna usoda čaka staro šolsko poslopje, je tovariš ravnatelj dejal, da ga bodo izročili Železarni Store, provizorij, v katerem je bilo doslej nekaj razredov, pa bo služil za stanovanja učnemu osebju.

Za otvoritev, ki bo povezana z odkritjem spominske plošče pa-

dlim borcev, se temeljito pripravljajo. Program, ki ga objavljamo posebej, obsega celo vrsto kulturnih in športnih prireditev, pričakujejo goste iz republiških in občinskih forumov, pa tudi na veseli del niso pozabili, ki bo v soboto, dne 2. septembra 1967 pred internatom ŠIKC.

Otvoritev osnovne šole je velika pridobitev za naš kraj. Zato se v čim večjem številu udeležimo otvoritvene proslave.

P. L.

SPORED PROSLAVE

Ob priliki otvoritve nove osnovne šole v Štorah, ki bo dne 2. septembra 1967

- Ob 10.30 Občinsko tekmovanje pionirjev — gasilcev
 Ob 13 Zbor šolske mladine, organizacij in ostalih pred staro osnovno šolo v Štorah. Igra godba na pihala.
 Ob 13.30 Povorka od stare osnovne šole k novi osnovni šoli na Lipi
 Ob 14 Pričetek svečanosti pred novo osnovno šolo. Otvoritev in pozdrav
 Govor predstavnika gradbenega odbora
 Govor predstavnika obč. Skupščine
 Odkritje spominske plošče padlim borcem
 Pevski in recitatorski program
 Po končanih slovesnostih ogled nove šole
 Ob 15 Pričetek nogometne tekme na stadionu Lipa. Med polčasom nogometne tekme bodo člani TVD Partizan-Kovinar, Store, prikazali pregled telesno-vzgojne dejavnosti.
 Ob 18 Kegljaški troboj Izola—Koper—Store na kegljišču v Štorah.

Po programu bo prosta zabava s plesom. Igra instrumentalno-zabavni ansambel bratov Ocvrk.

Odbor

Pomoč arabskim državam

Uvod v akcijo zbiranja pomoči arabskemu ljudstvu je bil v Železarni Store sestanek vseh predsednikov družbeno političnih organizacij, kjer so se dogovorili, da je potrebno organizirati masovne sestanke, na katerih naj bi člani delovne skupnosti odločili o načinu in višini prispevka. Določeno je bilo, da se za pomoč arabskemu ljudstvu na prostovoljni bazi prispeva tri in pol urni zaslužek.

Od skupnega števila 2104 članov kolektiva (podatek se nanaša na 22. julij 1967) je pomoč Arabcem prispevalo 1651 delavcev, ali 79 % vseh članov naše delovne skupnosti.

Prispevek članov kolektiva Železarne Store za pomoč Arabskemu ljudstvu znaša skupno 2.087.452 S-din.

Posamezni obrati so prispevali takole:

Elektroplavž	S-din 52.170
Agglomeracija	35.535

Jeklarna	131.343
Valjarna	364.516
Livarna valjev	71.121
Livarna sive litine	215.928
Obdelovalnica valjev	77.373
Šamotna	111.867
Promet	46.833
Energetski obrat	63.321
Elektro obrat	47.115
Komunala	58.425
Gradbeni oddelek	55.674
Garaža	20.619
Modelna mizarna	25.740
Nadzorna služba	34.866
OTK	41.109
Ekspedit	49.734
Mehanična delavnica	159.831
Razvojni oddelek	62.608
Uslužbenci	336.971

Člani delovne skupnosti, ki niso prispevali pomoči, so to potrdili s posebnimi izjavami.

Podatki kažejo, da je bila akcija v enotah, kjer so družbeno politične organizacije in samoupravni organi enotno nastopili, uspešnejša.

PL

Kdo upravlja z vodovodom pitne vode v Štorah

Ker se zaradi pomanjkanja vode v Štorah prebivalci vse bolj pogosto obračajo z različnimi vprašanji na Železarno Store, želimo v naslednjem sestavku pojasniti, kdo upravlja z vodovodom pitne vode v Štorah.

Železarna Store je namreč že 1. julija 1966 dala vodovod pitne vode za celotni levi breg Štor v upravljanje podjetju Plinarna-vodovod, Celje, ki je specializirano za oskrbovanje Celja in okolice s pitno vodo in plinom. Plinarna-vodovod Celje je s tem prevzela na sebe celotno vzdrževanje vodovodnega omrežja vse od zajetij do hišnih priključkov, razširitev omrežja, povečanje zajetij in podobno. Omenjeno podjetje pa je poleg tega prevzelo tudi dolžnost, da potrošnike oskrbi z zadostno količino pitne vode iz vodovodnega omrežja, če pa to ni mogoče pa s dovažanjem pitne vode v cisternah ob določenem času na določena mesta, kjer jo potrošniki lahko natočijo.

Vsa manipulacija z vodo, kot je zapiranje vodovoda zaradi vzdrževalnih del, zaradi akumulacije, nadalje kloriranje vode in podobno, je stvar Plinarne-vodovoda Celje, ki to ureja po potrebi in možnostih. Železarna Store in ljudje, ki so oskrbovali vodovod takrat, ko je vodovod upravljal Železarna Store, ne morejo v zvezi s problemom pitne vode v Štorah ničesar urediti in s toorej očitki tem ljudem popolnoma neumestni.

Za vsa pojasnila v zvezi z vodo se naj potrošniki obračajo na podjetje Plinarna-Vodovod Celje, bodisi pisмено ali pa telefonično na številko 23-10, Celje, kjer bodo dobili vsa potrebna pojasnila.

V teku so priprave, da se oskrbovanje Lipe s pitno vodo dokončno uredi prihodnje leto, s tem, da se podaljša vodovod iz Celja preko Store II do Lipe. O tem bomo podrobneje pisali v eni izmed prihodnjih števil Štorskega Železarja.

M. A.

SKLEPI 9. SEJE UPRAVNEGA ODBORA

Na 9. seji upravnega odbora dne 21. julija 1967 so bili sprejeti naslednji sklepi:

1. Po pregledu sklepov sprejetih na 8. seji in poročila o njihovi izvršitvi se sprejme zapisnik te seje.

2. Na pritožbo obrata jeklarne zoper sklep UO v zvezi z koriščenjem dvodnevni izletov UO vztraja pri prvotno sprejetem sklepu.

3. Sprejme se poročilo tehničnega sektorja o ukrepih za znižanje zalog in o ukrepih v zvezi z zaostanki naročil v livarni sive litine in v livarni valjev.

Stanje zalog je odslej stalno spremljati. Tehnični sektor je dolžan v sodelovanju s komercialnim in finančnim sektorjem o tem občasno poročati.

Sprejme se poročilo o režijskih stroških podjetja v primerjavi s sorodnimi podjetji v okviru jugoslovanskih železarn.

5. Sprejme se nov način obročna osebnega dohodka za energetske obrate s tem, da pravna služba ugotovi, če je potrebno spremeniti določila Pravilnika o oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke.

6. Sprejme se predlog za nagraditev tehnične izboljšave, ki so jo predlagali ing. Urbančič Jože, Kranjc Emil in Čretnik Ivan za »Povečanje storilnosti fine proge valjarne« in odobri se izplačilo nagrade za prvo leto racionalizatorjem v znesku 3.307,84 N-din, razdeljeno na tri enake dele.

7. Sprejme se poročilo komisije za izume, tehnične izboljšave in koristne predloge o preveritvi pravilnika o izumih, tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih. Pravilnik se ne spremeni.

8. V zvezi z zaposlovanjem novega kadra iz poklicnih in drugih šol naj se sprejme na delo tiste delavce iz poklicnih šol, za katere so delovna mesta na razpolago, jih pa ni mogoče dobiti iz drugih obratov; za ostale naj kadrovski sektor pripravi predlog, na katera delovna mesta in v katerih obratih naj bi jih zaposlili.

9. Sprejme se poročilo ing. Žumra o službenem potovanju v Zahodno Nemčijo.

10. Prošnjo za pavšalni dodatek za šoferje se zavrne s tem, da zadevo reši strokovni kolegij. Upravni odbor meni, da bi kazalo v izogib težavam, ki nastopajo v zvezi z dopusti in obolenji zaposlitve novega šoferja.

11. Kadrovska služba pripravi do prihodnje seje upravnega odbora predlog za morebitno spremembo Pravilnika o delovnih razmerjih v zvezi z določbami o dopustih za vojaške vojne invalide s tem, da prikaže število vojaških vojnih, mirnodobskih vojnih in delovnih invalidov s procentno stopnjo invalidnosti in kaj

bi povečanje števila dni dopustov po predlogu ZVVI v finančnem oziru pomenilo.

12. Delavskemu svetu je posredovati predlog za finančno pomoč odboru za zgraditev osemletke v Štorah v višini 5.000 N-din s tem, da naj bi sredstva odobrili iz sklada skupne porabe.

10. SEJA UPRAVNEGA ODBORA

Upravni odbor je na svoji deseti seji, dne 31. julija 1967, razpravljal o nekaterih zelo važnih vprašanjih. Potrdil je operativni plan za mesec avgust 1967, razpravljal je o poslovnem rezultatu našega podjetja za prvo polletje 1967 ter potrdil poročilo uprave osnovnih sredstev o investicijski dejavnosti Železarne Štore s posebnim ozirom na problematiko izgradnje obrata nove livarne sive litine.

Izpolnitev operativnega plana proizvodnje za mesec julij 1967 kaže, da je plavž ostal malenkostno pod predvidenim načrtom proizvodnje, predvsem zaradi okvare, ki je terjala 4 ure zastoja ter zaradi pomanjkanja kosovnega limonita iz Ljubije, kar je zahtevalo spremembo vsipa od določenega normativa. Kljub remontu v mesecu marcu oziroma aprilu pa bo letošnja proizvodnja le za 452 ton nižja od lanskoletne v istem razdobju.

Jeklarne je v mesecu juliju operativni načrt presegle. Ker pa je imela dva remonta, je letošnja proizvodnja nižja od lanskoletne v istem razdobju.

Valjarna operativnega načrta v mesecu juliju ni dosegla. Vzrok zaostanka je v nepredvidenem popravilu jermena, kar je povzročilo 14 urni zastoj, dalje ležajev elektromotorja in reduktorja za pogon grobe proge, kakor tudi veliko število dimenzij, zaradi česar je bilo potrebno pogosto menjati valje.

Siva livarna v mesecu juliju ni dosegla predvidene proizvodnje predvsem zaradi znižanja naročil kokil. Tako bo proizvodnja kokil dosežena le s 70 %.

Valji zaostajajo za proizvodnimi načrti. Že v prejšnjem mesecu je bilo pomanjkanje naročil težkih valjev ter naraščanje naročil drobnih valjev z zahtevnejšo stopnjo obdelave. Ta slučaj je tudi v mesecu juliju.

Šamotarna je dosegla operativni načrt.

Upravni odbor je na tej seji sprejel operativni plan za mesec avgust, upoštevajoč spremembo v jeklarni, ki je nastala zaradi desetdnevne ustavitve proizvodnje v tem obratu.

Nadalje je upravni odbor razpravljal o poslovnem rezultatu podjetja za prvo polletje 1967, ter o razvoju del investicijske

Pomoč bi naj dodelili krajevni skupnosti Štore v obliki dotacije.

13. Praznik 22. julij, se v zvezi z obračunom osebnega dohodka šteje kot državni praznik in tudi tako obravnava. Tisti delavci, ki tega dne ne delajo, dobijo povračilo osebnega dohodka v višini 100 %, ostali delavci, ki delajo,

pa tako kot predvideva Pravilnik o oblikovanju in delitvi sredstev za osebne dohodke.

14. Pripravi je predlog za dopolnitev Pravilnika o delovnih razmerjih — določila o nadomestilu osebnih dohodkov v primerih kadar državni praznik pride na prosto soboto. PL

izgradnje in predvidenem roku izgradnje obrta nove livarne sive litine ter obe poročili potrdil. Zaradi obsežnosti in pomembnosti bomo o obeh poročilih spregovorili v posebnem članku.

Upravni odbor je na tej seji razpravljal tudi o predlogih za nagraditev tehničnih izboljšav naslednjih predlagateljev.

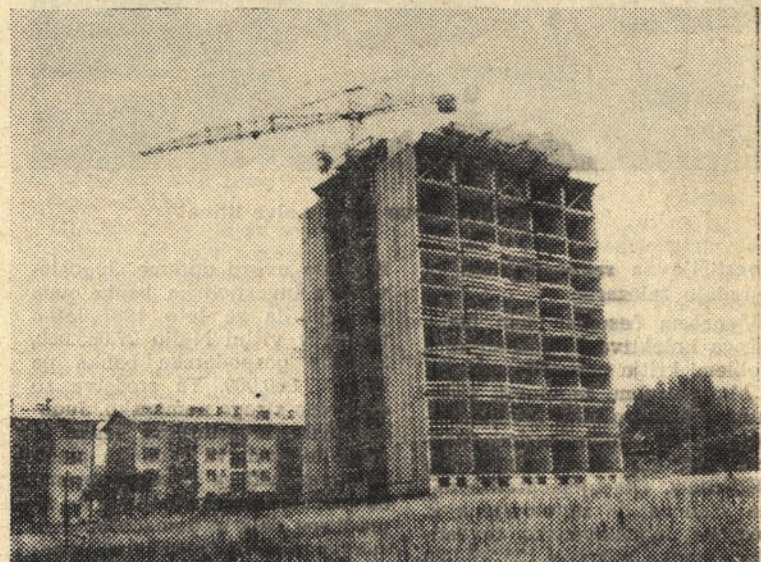
1. ŽOLNIR Ivana za — zgraditev termovke za 120 ton surovega železa v livni jami TH peči;

— avtomatizacijo tehtanja vsipa TH peči;

— vgraditev akustične naprave za kontrolo posedanja vsipa.

(Nadaljevanje na str. 5)

Nova stolpnica na Lipi

Jelka na vrhu nove stolpnice na Lipi oznanja konec prve etape del. Z novo stolpnico bo Železarne Štore pridobila novih 45 sta-

novanj, naselje Lipa pa novo podobo, ki jo bo poleg nove stolpnice odslej krasila še moderna osnovna šola.

Foto Arženšek

Kolektivni dopust v jeklarni

V jeklarni so v noči od nedelje na ponedeljek dne 31. VII. 1967 prenehali z delom za dobo desetih dni. Ustavitev proizvodnje v jeklarni je narekovala razmeroma visoka zaloga ingotov, poleg tega pa se je istočasno pokazala tudi možnost prodaje grodlja Jesenicam in Ravnam. Z ustavitvijo proizvodnje v jeklarni za 10 dni smo torej zmanjšali zalogo ingotov na eni strani, na

drugi strani pa smo s prodajo grodlja zvišali finančni rezultat. V času, ko obrat jeklarne ni obratoval, so delavci, ki še niso koristili letnih dopustov, odšli na kolektivni dopust, ostali pa so opravljali razna dela v obratu in Šamcu. Osebni dohodek se je obračunal tako kot v času remonta.

- P. L. -

INVESTICIJSKA DEJAVNOST V ŽELEZARNI ŠTORE

Na deseti seji upravnega odbora je uprava osnovnih sredstev upravnemu odboru posredovala polletno poročilo o poteku del ter trenutnem stanju investicijske dejavnosti Železarne Štore glede na izgradnjo nove železarne po odobrenih investicijskih kreditih, kakor tudi glede na izgradnjo obrata specialne litine, ki ga financiramo iz lastnih sredstev.

Tranša za leto 1967:

V zvezi z odobritvijo letne tranše ima naše podjetje težave zaradi znane finančne situacije pri Jugoslovanski investicijski banki in Splošni gospodarski banki. Zaradi tega smo tudi v tem letu morali zmanjšati zahtevek za letno tranšo na minimum. Izračunali smo minimalno tranšo za leto 1967 in sicer v višini N-din 30,307.000 (ob skadenci menic) oz. N-din 43,459.000, v primeru, da se plačila za uvozno opremo vrše ob

ju Štore II, s čemer se tudi podaljšuje rok izgradnje.

V poročilu uprave osnovnih sredstev je opisano stanje investicijskih del na posameznih obratih. Iz tega opisa povzemamo, da so dela na **elektroplavžu in aglomeraciji** deloma končana, to je: končana je prva faza rekonstrukcije TH-1 peči. Izgradnja TH-2 peči in rekonstrukcija aglomeracije je časovno prestavljena v leto 1969 in 1970. Projekti za ta del so deloma že končani oziroma so že v zaključni fazi. Iz uvozne opreme je že dobavljen 24 MVA pečni transformator, gotova pa je tudi TH-2 peč, ki bo dobavljena v mesecu avgustu. Žerjavi za rudni dvor in aglomeraciji so že dobavljeni.

Za **jeklarno** so projekti v zaključni fazi, naročen je kooperacijski del 40 t elektroobločne peči ter žerjavi. Elektroobločna peč pa je v celoti dobavljena iz Anglije.

Tudi za **valjarno** so vsi projekti že gotovi. Sklenjene so vse pogodbe za izvajanje gradbenih del, ki se vršijo na hali in temeljih valjarniških naprav. Valjarniška oprema je v celoti dobavljena iz Poljske, kooperacijski del domače elektroopreme pa je v izdelavi pri »Rade Končar«.

Za **livarno valjev in kokil** je obdelava tehnoloških projektov v zaključni fazi. Izdelana je definitivna specifikacija domače in uvozne opreme. Definitivni zaključek pa imamo za mešalec peska in avtoklav iz ZSSR, ki ju financiramo iz lastnih sredstev.

V **obdelovalnici valjev** so projekti v celoti zaključeni. Za gradbena dela, kakor tudi za dobavo domače opreme pogodbe še niso sklenjene. Za uvozno opremo je sestavljena definitivna specifikacija. Dobavljeni pa so že žerjavi.

Za **energetski obrat** so končani vsi idejni in programski projekti ter večji del projektov. V letu 1967 smo pričeli z deli na industrijski vodi, mešalni postaji, centralni transformatorski postaji, energetski postaji Štore I (razširitev kompresorske postaje in izgradnja nove transformatorske postaje), črpališču Štore II in izgradnji plinovoda.

Razumljivo je, z ozirom na prikazano problematiko v zvezi z letno tranšo, da smo morali predvideno dinamiko in vrstni red izgradnje posameznih objektov prilagoditi razpoložljivim finančnim sredstvom. V letu 1967 smo dali prednost predvsem izgradnji energetskih obratov, ki so nujno potrebni za funkcionalnost obrata specialne litine, vrhu tega pa nam koristno služijo na obstoječih instalacijah v Štore I. Poleg energetike ima v letu 1967 prednost še obrat nove valjarne, to pa zaradi tega, ker je uvozna oprema v celoti dobavljena, dela na novi hali se nahajajo v zaključni fazi, pa tudi domača oprema je že naročena. Trenutno so v izvajanju temelji proge ϕ 550, za katere se računa, da bodo zgrajeni do konca leta, nakar se bo pristopilo k montaži opreme, tako, da bi ta proga lahko šla v pogon leta 1968. Izvajanje del na temeljih izvaja podjetje »Ingrad«, Celje.

Livarna specialne litine

Predračunska vrednost nove livarne specialne litine znaša, upoštevajoč podražitev, 18,000.000 N-din. Od tega, je že do 30. 6. 1967:

	N-din
— angažirano s pogodbami	16,459.000
— izvršeno	14,410.000
— plačano	8,079.000
— % izvršenja	80 %
— % koriščenja	45 %

Doslej je dokončana osnovna hala AB in BC, pokrita žerjavna proga in tehnološki aneks s transformatorsko postajo. Zgrajen je tudi dovozni železniški tir, v teku pa so dela na sanitarnem delu aneksa, kjer bodo garderobe, umivalnice, kopalnice, jedilnica in prostori obratovodstva, ter dela na temeljih priprave peska. Dokončana so vsa gradbena dela na talilnih agregatih, na temeljih električne peči, kupolk in bunkerjev za pripravo vložka. Dobavljena je vsa uvozna oprema, po terminkem planu pa že prihaja domača oprema. Z montažo in uvozno opremo smo pričeli že v mesecu aprilu. V teku (Nadaljevanje na str. 5)

Notranjost nove livarne sive litine

Investicije za rekonstrukcijo in izgradnjo železarne

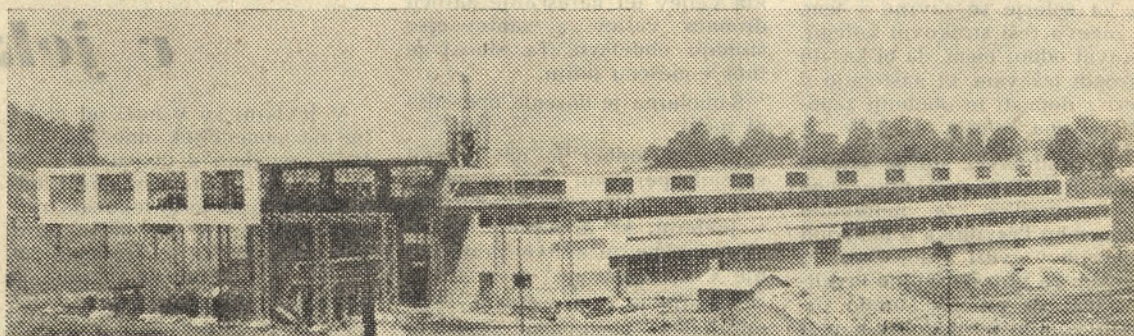
V našem časopisu smo člani našega kolektiva že seznanjali s problemi kritja podražitev, ki jih je bilo potrebno zagotoviti z dodatnimi dolgoročnimi krediti. Celotna nova predračunska vrednost investicij znaša sedaj N-din 219,085.000. Omenjena predračunska vrednost je zagotovljena iz sredstev Jugoslovanske investicijske banke v višini 105,581.000 N-din in iz sredstev Splošne gospodarske banke v višini N-din 113,504.000. Zaradi dolgega postopka v zvezi z odobravanjem kreditov za podražitev in prekorajčitve je prvotni rok izgradnje, 1. 2. 1968, sporazumno s Splošno gospodarsko banko, prestavljen na 1. 2. 1970. Do 30. junija 1967 je bilo:

	N-din
— angažirano s pogodbami	118,048.000
— izvršena gradbena dela in oprema	88,631.000
— plačano oz. korišчено	66,990.000

Od 1. 1. 1967 do 30. 6. 1967 je bilo:

	N-din
— sklenjenih pogodb za	22,417.000
— izvršenih del	10,018.000
— plačanih obveznosti	13,560.000

fizičnem uvozu opreme. Jugoslovanska investicijska banka nam je odobrila za leto 1967 letno tranšo v višini N-din 27,035.000, Splošna gospodarska banka pa N-din 7,800.000. Ta sredstva so odobrena strogo namensko. Jugoslovanska investicijska banka je odobrila sredstva samo za plačilo obveznosti za uvozno opremo ob fizičnem uvozu, medtem ko za gradbena dela in domačo opremo sploh ni odobrila nikakršnih sredstev. Splošna gospodarska banka v Ljubljani je odobrila tranšo za leto 1967 za plačila obveznosti za uvozno opremo ob skadenci menic ter za plačilo obveznosti za gradbena dela in domačo opremo. Takšna stališča obeh navedenih bank otežkočajo normalen potek del na objektih na področ-

Novo livarno sive litine dobiva dokončno podobo

Zakaj tako?

Zasedanje delavskega sveta podjetja dvakrat nesklepčno

Na četrtem zasedanju DSP, dne 3. avgusta 1967, je 26 članov DSP dobre pol ure zaman živelo v upanju, da bo na zasedanje prišlo vsaj še 7 za sklepčnost potrebnih kolegov — članov DSP. Pojav sam na sebi, upoštevajoč čas dopustov, ne bi bil pisanja vreden, ko bi se cela stvar na 5. zasedanju, dne 10. avgusta 1967, ne bila ponovila. 5. zasedanje je bilo poleg vsega še sklicano ob 13. uri, to je med delovnim časom, v želji, da bi bila zagotovljena sklepčnost in da bi DSP razpravljaj in sklepal vsaj o najnujnejših točkah dnevnega reda. Toda — na sejo je prišlo le 30 članov DSP. Od 35 odsotnih se jih je 17 opravičilo (dopusti, bolezni, službena potovanja), 18 pa je bilo neopravičeno odsotnih. Neopravičeni izostanki iz 5. zasedanja se nanašajo na člane, ki so bili na dan zasedanja prosti (5), ali pa so delali v dopoldanskem (8), popoldanskem (3), ali nočnem (2) času.

Zaskrbljujoč je nadalje tudi podatek, da se 25 članov DSP tri — ali večkrat ni udeležilo zasedanja v tej mandatni dobi, v kateri je bilo doslej le pet zase-

danj. Med člani DSP so tudi takšni, ki se še niso udeležili nobenega od petih letošnjih zasedanj. Na prvem zasedanju delavskega sveta podjetja je bilo od skupnega števila članov (65) 55 navzočih, na drugem 44, na tretjem 33, na četrtem 26, na petem pa 30.

Mislím, da je spríčo gornjih podatkov vsak komentár odveč. Naj dodam le še to, da tisti člani DSP, ki iz neopravičenih razlogov nenehno izostajajo iz zasedanj, ne zanemarjajo zgolj svojih kolegov — članov DSP, ki zaradi njih često zaman prihajajo na seje, marveč zanemarjajo predvsem tisti krog ljudi, ki mu je ob volitvah zaupal nadvse odgovorno predstavniško nalogo in s tem svoje interese. Dolžnost članov DSP je, da redno obiskujejo zasedanja DSP in s tem opravičujejo zaupanje, ki jim je bilo ob volitvah izkazano. Neizogiben izostanek pa je potrebno obvezno javiti tajništvu organov upravljanja, ker le na ta način bomo zagotovili red, ki ga zaradi visokih neopravičenih izostankov sedaj ni.

P. L.

Investicijska dejavnost

(Nadaljevanje s strani 4)

so montažna dela na objektu kupolk s pripadajočimi plinskimi in vodovodnimi instalacijami, montaži žerjavov, naprave priprave peska, kar izvaja naša mehanična delavnica. V izvajanju pa so tudi še nekatera druga dela. Če bodo dela potekala v sedanjem tempu, bo objekt končan do konca leta in bi bilo možno s poskusno proizvodnjo pričeti v začetku prihodnjega leta.

V zvezi z investicijami po investicijskem programu ima naše podjetje težave, ker ne moremo v redu poravnati svojih obveznosti izvajalcem del in dobaviteljem opreme, čeprav so jim bile izdane bančne garancije. Tudi pogodb ne moremo z gotovostjo

sklepati, ker Splošna gospodarska banka daje garancije izključno le v okviru svojih lastnih sredstev, ki so pa zelo pičila. Zaradi vseh teh problemov so izvajalci del v veliki negotovosti, kar ima za posledico zmanjšan tempo del na gradbišču.

V zvezi z obratom livarne specialne litine pa je v poročilu Uprave osnovnih sredstev poudarjeno, da bo s poskusno proizvodnjo mogoče pričeti v začetku prihodnjega leta pod pogojem, da bodo zgrajeni energetski viri po investicijskem programu, kakor tudi, da bodo na razpolago likvidna sredstva za leto 1967 v višini 6.500.000 N-din, ki smo jih namenili po zaključnem računu 1966 za financiranje tega obrata.

Iz poročila UOS

Imenovanje sodnikov

Republiški zbor republiške skupščine je imenoval sodnike okrožnih gospodarskih sodišč. Tako je bil za predsednika okrožnega sodišča v Celju znova imenovan DRAGO MAKROVIČ, za sodnike v novi mandatni dobi pa: dr. Leon Berlic, Janko Cigoj, Ludvik Maroša, Mihaela Ne-

čemer, Slavko Nemanič, Boris Strohsack in Vekoslav Tanko.

Tudi okrožnemu gospodarskemu sodišču v Celju je nadalje predsedoval Marjan Bele, za sodnike pa so bili izvoljeni Bojan Grčar, Ivan Lesjak in Franc Podražaj. PL

NEZGODE PRI DELU

V mesecu juliju je bilo po obratih in oddelkih naslednje število nezgod pri delu:

Elektroplavž	2
Jeklarna	2
Valjarna	4
Livarna valjev	1
Livarna sive litine	3
Energetski obrat	1
promet	1
Ekspedit + Skladišča	1

S k u p a j : 15

Brez nezgod pri delu so bili naslednji obrati:

Modelna mizarna
Šamotarna
Obdelovalnica valjev
Mehanična delavnica
Gradbeni oddelek
Razvojni oddelek
OTK
Komunalni oddelek
Ostalo

Na poti na delo je bila prijavljena ena nezgoda iz valjarne.

Pri delu so se poškodovali:

Elektroobrat

ELEKTROPLAVŽ:

JELENC Ivan je z železnim drogom čistil razlivno korito in se je pri tem z drogom udaril nad desnim očesom.

GUČEK Alojz je na vrvi držal sodelavca, ki je v dozirnem bunkerju kopal zaostalo rudo. Delavcu v bunkerju je med delom spodrsnilo, da je obvisel na vrvi. Vrv se je nenadoma napela, da je tovariš Guček ni mogel povsem zadržati. Vrv mu je levo roko pritisnila ob betonski rob

dozirnega bunkerja in mu odrezala četrti prst. Do tako težke poškodbe verjetno ne bi prišlo, če bi delavec uporabljal zaščitne rokavice.

BRIN Janez je potiskal voziček iz dvigala, ko se dvigalo še ni ustavilo v spodnji legi. Pri tem mu je dvigalo pritisnilo levo nogo na tračnico ozkotirne proge in mu poškodovalo palec.

JEKLARNA:

TOPOLOVEC Janez. Prazen štiriosnik je hotel z žerjavom potegniti v vlivališče, ker ga lokomotiva ni dovolj daleč potisnila. Verigo je zapel za štiriosnik, kavelj verige je pa hotel zapeti za klešče na žerjavu. V kleščah so bili štirje ingoti. Klešča z bremenom je sodelavec zanihal, ker je bila veriga prekratka. Ko mu je uspelo zapeti kavelj verige za klešča mu je stisnilo četrti prst leve roke med kavelj in klešča. Tak način premikanja voz z žerjavom ni dopusten, še posebno pa je nevarno vleči z obešenim bremenom, ko so ingoti v kleščah. Pri dostavljanju voz v vlivališče mora prometno osebje paziti, da vozove postavi na potrebno mesto v vlivališču.

VALJARNA:

RABUZA Jakob. Pri nočnem obračanju grebenjakov z železnim drogom je maček zdrsnil na valju, drog pa je padel imenovanemu na nart desne noge.

VOVK Anton je vlačil izvaljalne klopi. Pri tem je iz valjev iztekajoča palica zadela v palico, ki jo je vlekel in ga je ta po obeh nogah pod kolenom.

(Nadaljevanjena 7. strani)

DESETA SEJA UO

(Nadaljevanje s str. 2)

Za vsako od navedenih tehničnih izboljšav se določijo nagrada 60 N-din, skupaj 180 N-din. Nagrada je določena po 58. členu Pravilnika.

2. ZAPUŠEK Jožeta za — avtomatično hlajenje pogač grodlja na elektroplavžu in — ohlajevanje grodlja v livni jami.

Nagrada za tehnično izboljšavo »avtomatično hlajenje pogač grodlja na elektroplavžu« je določena po 48. členu Pravilnika o izumih in tehničnih izboljšavah in koristnih predlogih in znaša za prvo leto 1.318.70 N-din. Nagrada za »ohlajevanje grodlja v livni jami« se določi po 58. členu istega pravilnika in znaša 100 N din.

3. ČUJEŠ Ivana za — napravo za vrtnanje kokil. Nagrada je izračunana po 48. členu Pravilnika in znaša 359,40 N-din. Upravni odbor je odobril izplačilo nagrad v navedenih zneskih.

Upravni odbor se je na tej seji strinjal s predlogom, da podjetje proda družstvu LT v Štorah naslednja osnovna sredstva:

1. zračni kompresor po ocenjeni vrednosti 150 N-din;
2. elektromotor 2,2 KW po ocenjeni vrednosti 200 N-din.

Omenjena osnovna sredstva uporablja društvo Ljudske tehnike v Štorah že vrsto let brez najeminske pogodbe na reverz za nedoločen čas. Podjetju ta sredstva niso nujno potrebna in ker so tudi zastarela jih je komisija za tehnične ureditve v izogib nagnjenemu plačevanju amortizacije predlagala za prodajo.

Nadalje je upravni odbor potrdil odstranitev Marinšek Marije iz delovnega mesta prodajalke v bifeju Partizan s tem, da pristojna komisija takoj pristopi k ugotavljanju kršitve delovne dolžnosti imenovane. Imenovana preje ma do ugotovitve pristojne komisije osebni dohodek, ki je določen za delovno mesto s katerega je bila odstranjena. PL

Do kam smo dospeli z mehanografijo v našem podjetju

Sodobno upravljanje in vodenje podjetja zahteva vrsto najrazličnejših podatkov, ki jih analitična služba obdela po raznih znanstvenih, statističnih metodah in na podlagi znanstvenih dognanj daje smernice razvoja. Pregled nad poslovanjem in s tem zanesljivo vodenje ni mogoče doseči samo z uvajanjem sodobnih delovnih metod, ampak predvsem z mehanizacijo dela. Šele točni in pravočasno zbrani podatki omogočajo brezhiben pregled nad dogajanjem. S spoznanjem, da so za dobro upravljanje odločilni pravilno in hitro zbrani podatki, ki dajejo smiselno informacije in s tem osnove za važne odločitve, je prišla zahteva po mehanografskih sredstvih. Z uvajanjem mehanografskih sredstev želimo doseči ažurnost in preglednost podatkov.

V našem podjetju je že pred leti nastala iniciativa za nabavo sodobnih mehanografskih sredstev, vendar finančna situacija, predvsem pa devizna sredstva, niso tega dopuščala. Končno je bil ustanovljen Mehanografski center v okviru Inštituta EMO Celje, katerega komitent smo sedaj. Strojna garnitura je klasična, tip 602 IBM. Kljub temu, da so ti stroji že neke zastareli, smo se odločili za prehod na visoko stopnjo mehanizacije preko klasike s ciljem, da si poslovanje uredimo s postopnimi organizacijskimi spremembami, ki jih taka mehanografska sredstva zahtevajo.

V tem sicer kratkem obdobju smo pripravili za strojno obdelavo kompletan obračun R-3 (materialni obračun). V mesecu juliju smo ročno delo materialnega knjigovodstva v celoti opustili. Stroji so zamenjali ljudi, le ti pa se bodo lahko posvetili sami pripravi dokumentacije, analizi in kontroli tabel, pregledov ipd.

Področje priprave materialnega obračuna zajema področje od prejema nakupa materiala do potrošnje (zajema pa komercialni sektor, proizvodno tehnični in finančni sektor). Če hočemo imeti točen in pravilen obračun materiala in točno skladiščno evidenco, in to je tudi namen uvedbe mehanografskih sredstev, moramo najprej urediti prevzem nabavljenega materiala (v inventurnih elaboratih smo lahko iz leta v leto spremljali poročila inventurnih komisij, da so takšne in takšne razlike nastale zaradi slabega prevzema materiala in skladiščenja tega materiala v posamezna skladišča ipd.), kvaliteten prevzema materiala (roki kvalitetenih analiz, formalen kvaliteten prevzem pri potrošnem materialu, drobnemu inventarju ipd.), uvesti določen sistem šifriranja materiala in kar je najvažnejše, sistematično urediti in prilagoditi vso dokumentacijo o prevzemu in izdaji materiala in določiti istočasno krogotok te skladiščne dokumentacije. Analiza celotno pripravljene materiala, reševanje problemov in dodatno snemanje posameznih faz obračuna postaja ciklični proces, ki se ponavlja vse do trenutka, dokler organizacijska rešitev ne

določi končne oblike.

Na podlagi prevzemne in izdajne dokumentacije (pod pogojem, da je pravilno izpolnjena), ki smo jo doslej uvedli z organizacijskimi predpisi, bomo mesečno delali 15 tabel in pregledov kot sledi:

- dnevnik prometa
- promet R-3
- zaloge brez prometa
- vrnjeni odpadki
- poraba materiala po SV (stroškovnih vrstah)
- poraba materiala po SM (stroškovnih mestih)
- poraba materiala po SV, SM in DN (delovnih nalogih)
- poraba drobnega inventarja
- prodaja, posojilo, predelava
- ugotovljeni viški ali manjki
- vrnjeni material v skladišče po vzrokih
- medskladiščni promet
- razlike v ceni konta 39
- prodoma fakture (nelikvidirani prevzemi)

S temi pregledi in tabelami še praktično ni zaključeno področje materialnega obračuna, saj le-to prehaja še na izračun povprečnih nabavnih cen, izračun procenta odstopanja povprečne nabavne cene od planske (procent odstopanja povprečne nabavne cene od planske služi kot orientacija za korekture planske cene), dnevnik orodja in drobnega inventarja v uporabi, stanje orodja po skladiščih in šifrah, obračun in dnevnik orodja o kalkulativnem odpisu.

Iz samih tabel lahko dobimo vrsto podatkov, ki nam bogato služijo pri kasnejši analizi.

Tukaj se bom omejil na tabele, ki niso zgolj knjigovodskega značaja (registriranje poslovnih dogodkov), ampak na tabele, ki nam nudijo vrsto pokazateljev za nadaljnje ukrepanje. Tabela »zaloge brez prometa« nam signalizira tisti material, ki v zadnjem obdobju ni imel nobenega gibanja. To so tako imenovane mrtve zaloge. V naših skladiščih imamo kar precej takega materiala, ki leži v skladiščih nedotaknjen po več mesecev. Iz tabele vidimo, koliko je teh zalog po posameznih obratih in skladiščih točno po vrstah materiala. Ta tabela nas opozarja, da poiščemo vzroke, zakaj pri posameznih vrstah materiala ni bilo

obračanja, oziroma, zakaj je bilo obračanje nezadostno, glede na velike zaloge, saj lahko pri posameznih vrstah materiala, ki imajo majhno frekvenco gibanja, zmanjšamo zaloge na minimum. S tem v zvezi pridemo do vprašanja maksimalnih in minimalnih zalog, to pa zahteva normative porabe in podobno.

Mnogo je primerov, ko posamezni obrati naročajo material, ko pa le-ta prispe v skladišče, ga nihče ne dvigne. Za take primere bi morali določiti roke, v katerih mora naročnik materiala naročeni material dvigniti. Ne zavedamo se, kako veliki stroški nastajajo zaradi mrtvih zalog. Obresti na obratna sredstva, stroški vzdrževanja materiala na skladišču, utesnenost skladiščnih prostorov in motenje celotne manipulacije z materialom, vse to je posledica mrtvih zalog. Če pa ta material na koncu prodamo po dejanski nabavni vrednosti, se nam pa pojavi še čista izguba, saj sama dejanska nabavna vred-

čanje materiala na zalogo odpravi, odnosno vsaj zmanjša na minimum.

Tabela »skladiščni promet« nam prikaže, poleg količine in vrednosti, tudi event. vzroke prekoračenja: ali je bil material na nepravem mestu prevzet, nepravčasno nabavljen material (posojanje surovin iz obrata v obrat) in drugo. Preskladiščenje predstavlja dodatne stroške. (Transportni stroški, stroški osebja in podobno).

Mimogrede bi rad omenil, da pri nas še ni rešeno vprašanje planskih cen, oziroma boljše, določevanje planskih cen materialu, ki je prispel v podjetje. Temu vprašanju je vsekakor potrebno posvetiti vso pozornost. Popravljanje planskih cen med letom povleče za seboj celo verižno popravljanje podatkov v tabelah in pregledih.

Strojno bomo torej mesečno naredili vrsto pregledov in tabel z najrazličnejšimi pokazatelji.

Ob rafanu

nost, po kateri material prodamo iz skladišča, ne krije vseh stroškov v zvezi s tem materialom. S tem ne mislim reči, da tega materiala ne smemo prodati, saj to je koncu koncev nujno, ker bi nam sicer povzročil v skladišču še večje stroške, opozoriti hočem le na to, da bi nabavi morala slediti potrošnja v lastnem podjetju v čim krajšem času.

Tabela »vrnjeni material na zalogo« nam pokaže celoten pregled vrnjenega materiala po stroškovnih mestih, delovnih nalogih, šifri materiala, posameznih vzrokih in to količinsko in vrednostno. Teh vzrokov vračanja je lahko več, kot npr. zamenjava materialov ob izdaji, slaba kvaliteta materiala, slabi normativi porabe, storno delovnih nalogov in podobno. Vsi naštetih vzroki terjajo ukrepe, da se takšno vra-

Podatke bo potrebno redno spremljati in analizirati. Rezultati teh analiz nam bodo dali napotke za odpravljanje raznih pomanjkljivosti. Mislim, da so tukaj »skrite rezerve«. Le z ustaljenimi in znanstveno dognanimi metodami dela bomo lahko pričeli odkrivati notranje rezerve. Odločanje v gospodarstvu brez točnih podatkov, analiz in jasne smeri razvoja, pelje v pogubo.

Obdelava podatkov po sistemu luknjanih kartic zahteva določene organizacijske spremembe, če hočemo dobiti rezultate točne in pravočasne. Pri nas v podjetju v tem še nismo povsem uspeli, upamo pa, da bo pripravljenost sodelovanja postala intenzivnejša, ko se bodo očitneje pokazale vrednosti in koristnosti podatkov, ki nam jih mehanografija daje.

(Nadalj. na naslednji strani)

Nezgode pri delu - Nezgode pri delu - Nezgode pri delu

(Nadaljevanje s 5. strani)

RUPERT Alojz. Zaradi skodlastega materiala je valjana palica izšla krivo iz valjev, se zataknila med plošče v tleh in napravila zanko. Žareča zanka ga je opekla po obrazu okrog desnega očesa.

PEVEC Martin. Neenako segreti gredica je ostala med valji. Ko so jo izbijali iz valjev je nenadoma odskočila in padla imenovnemu na nart desne noge.

LIVARNA VALJEV:

ZALER Stanko. Na železnem vozu je razbijal surovo železo na manjše kose. Pri tem se mu je kladivo snelo, da je z desno roko udaril po robu voza in si poškodoval kazalec.

LIVARNA SIVE LITINE:

ŠORN Ivan. Pri vlišanju z ročno ponovco mu je brizgnilo železo v čevljev in ga opeklo po nartu leve noge.

KLAKOČAR Janez je obešal

kalupni okvir na žerjav. Žerjavovodja je prehitro začel dvigati in je imenovnemu veriga stisnila četrti prst leve roke ob kalupni okvir.

VOLF Vinko. Približno 400 kg težko litoželezno ploščo, prislonjeno h kokilam sta s sodelavcem postavila pokonci. Ker težke plošče nista mogla zadržati, je sodelavec odskočil, tovariš Volf pa ni imel prostora in mu je plošča zdrsnila po nogah, ter mu zlomila levo nogo v nartu.

ENERGETSKI OBRAT:

TERŽAN Ivan. Pri izpraznjevanju mazutne cisterne mu je dvignjeni pokrov padel na desno roko in mu poškodoval sredinec.

PROMET:

VREČKO Jože. Pri zapenjanju vozička k lokomotivi je lokomotiva udarila v voziček in sprožila na vozu slabo naložene valje. Valj mu je stisnil sredinec leve roke ob rob voza, kjer se je prijel z roko.

EKSPEDIT + SKLADIŠČA:

MRAVLJAK Alojz. Pri nakladanju odlitkov na tovorni avto ga je nenadoma zabočelo v križu.

Na poti na delo se je poškodoval **VRHOVŠEK** Franc iz valjarne. Ko se je s kolesom peljal na delo mu je na leseni brvi kolo zdrsnilo v špranjo med deskami in je padel, ter se poškodoval po obrazu.

Mehanografija . . .

(Nadalj. s prejšnje strani)

Kot sem že omenil, je za točne in pravočasno pripravljene podatke potrebno dokumentacijo pravilno izpolniti in oddati takoj po poslovnem dogodku. Zakaj? Če hočemo, da poteka obračun nemoteno, mora biti vsak dokument pravilno izpolnjen. Torej je treba vsak dokument, predno ga damo v obdelavo, še prekontrolirati. To kontrolo pa lahko vršimo tekoče ves mesec, če tudi dokumenti prihajajo tekoče. Nemogoče pa je konec meseca prekontrolirati vso dokumentacijo (ca. 10.000). S tem, ko dokumentacijo šproti pošiljamo v obdelavo, smo jo tudi pravočasno predali. To ažurnost smo dosegli pri nas v vseh skladiščih, razen v obratnih skladiščih, kjer se še sestavljajo proizvodna poročila.

Stvar bi se povsem spremenila, če bi priprava proizvodnje lanširala vso dokumentacijo, to je, da bi za vso proizvodnjo razpisovala DN (delovni nalog) in z njim še vso izdajno dokumentacijo po normiranih količinah. V tem primeru bi lahko uvedli kartico VK 341 — izdaja materiala nad normativom. Obrat, ki je porabil že vse surovine, ki so bile normirane za določeno količino proizvodnje, bi moral že takoj ob prekoračitvi normativa navesti vzroke porabe materiala preko normativa (slabo postavljeni normativi, slaba kvaliteta surovin, dodatno naročilo po delovnem nalogu, slaba tehnologija, osebne odgovornosti in podobno). Tako bi lahko točno ugotovili, koliko nas stane proizvodnja, koliko smo dejansko porabili surovin za neko količino proizvodnje in podobno (pogoj je obdelava razreda 5 in 6 po sistemu LK). Tudi tukaj se bodo odkrile skrite rezerve.

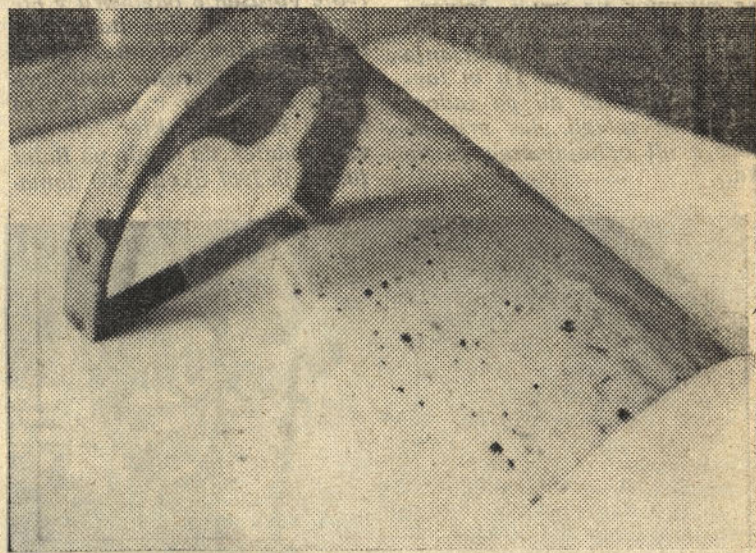
Ce že govorimo o pravočasnem pošiljanju dokumentacije v obdelavo, potem moramo spregovoriti tudi o tem, kako je dokumentacija izpolnjena, to je pripravljena za luknjanje. Odgovor na to vprašanje nam je že deloma dal poskusni obračun materiala za mesec april, maj, junij in že prvi samostojni obračun materiala za mesec julij. Ugotovljeno je, da je pri izpolnjevanju dokumenta-

cije še vse preveč površnosti in malomarnosti. Vendar ne povsod. So posamezni obrati, oddelki in skladišča, ki zares vzorno izpolnjujejo dokumentacijo. So pa tudi takšni, ki s svojim načinom dela ne bodo mogli delati naprej. Delo po sistemu LK zahteva natančnost vestnosti in prizadevnost. Lahko bi se zgodilo, da bo potrebno narediti tudi kakšne kadrovske premike, sicer se bo takšno slabo delo odražalo vsehskozni na kvaliteti dela in točnosti podatkov pri ostalih koristnikih podatkov strojne obdelave. Treba je upoštevati sleherno navodilo, ki je bilo izdelano v zvezi z izpolnjevanjem dokumentacije, kakor tudi vse organizacijske predpise, ki zadevajo njen krogotok in podobno.

Tvrdba IBM (Internacional Bussiness Machines) pravi, da ne prodaja, oziroma ne daje strojev v najem, marveč da prodaja organizacijo, ki jo taki stroji zahtevajo. Strokovnjaki trdijo, da ni moderno in napredno tisto podjetje, ki te stroje ima, temveč tisto, ki ima takšno organizacijo, ki omogoča delo na teh strojih. Zato nekateri pravijo tem strojem kar »organizacijski stroji«.

Materialno poslovanje predstavlja osnovno izhodiščno področje, ki ga najprej pripravimo za strojni obračun materiala, to pa zato, ker večina tabel za razne koristnike temelji na podatkih materialnega obračuna. Zato smo tudi pri nas začeli z mehanografsko obdelavo tega področja, nadaljevali pa bomo s pripravami za mehanografsko obdelavo podatkov o polproizvodih in proizvodih.

Kindlhofer Kurt

Drobni črni madeži na ščitniku so posledica eksplozije hlapov pri polnjenju elektrod. Ščitnik je tokrat delavca obvaroval pred težko poškodbo oči in obraza.

Primerjava števila nezgod v mesecu juliju v zadnjih 5 letih.

Leta	1963	1964	1965	1966	1967
Nezgod pri delu	11	8	16	12	15
Nezgod na poti	—	1	1	—	1

Naslednja tabela navaja število nezgod in število izgubljenih dni zaradi nezgod pri delu, ter pogostost in resnost nezgod v prvi polovici letošnjega leta.

Obrat	Število nezgod	Število izgub. dni	Pogostost	Resnost
Elektroplavž	7	205	64,7	1900
Jeklarna	5	91	30,1	547
Valjarna	14	252	41,9	755
Livarna valjev	5	63	93,8	1182
Livarna sive litine	17	235	65,2	902
Modelna mizarna	1	9	46,8	427
Šamotarna	2	22	21,2	233
Obdelovalnica valjev	8	103	114,1	1470
Mehanična delavnica	4	41	25,8	264
Energetski obrat	2	38	38,3	728
Elektroobrat	—	—	—	—
Promet	3	25	28,5	237
Ekspedit	2	132	21,1	1395
Gradbeni oddelek	1	18	20,6	372
Razvojni oddelek	—	—	—	—
OTK	—	—	—	—
Komunalni oddelek	2	15	34,2	259
Ostalo	—	—	—	—
Skupaj:	73	1249	35,5	607

**DOPIŠUJTE V
ŽELEZARJA**

Dopust REKREACIJA

razvedno, družabno življenje

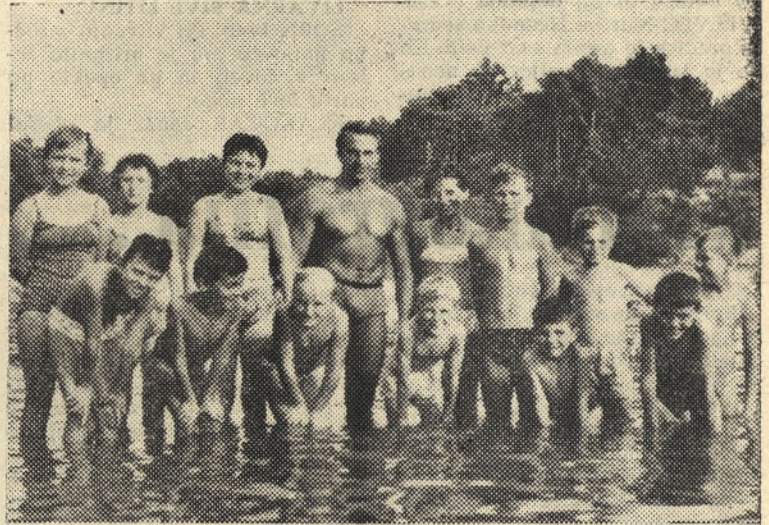
Mislím, da se bo sleherni član naše delovne skupnosti, ki je preživel svoj dopust na Rabu, strinjal z ugotovitvijo, da je letovanje na Rabu nadvse prijetno predvsem iz treh razlogov: mir, ki vlada na tem otoku, obilna in okusna hrana in domačnost v našem domu.

Na Rabu dobi človek nehoté občutek, da se kolesa življenjskega tempa počasneje vrtijo kot drugje. Tako domačini kakor tudi turisti se lenobno pomikajo sem ter tja, nikomur se nikamor ne mudi, čolnarji neopazno premikajo vesla, kot da bi se bali, da bi udarjanje vesel skalilo tišino. Tu in tam zaskovika galeb ali pa zadoni otožni in zategli glas prihajajočega ali odhajajočega parnika.

Turisti leže ob obali in si na vse načine prizadevajo, da bi jih sonce čim bolj temeljito opeklo. Neusmiljeno se polivajo z raznimi olji in mažejo z najrazličnejšimi mazili in vsaj v prvih dneh je barva kože najvažnejša tema pogovorov. Pogovarjanje je sicer sila tvegana zadeva, razen, če sogovornik ni tvoj osebni znanec, kajti na Rabu mrgoli inozemcev in kaj kmalu se ti lahko pripeti, da ti bo sosed na desni ali levi na tvoje vprašanje odgovoril v holandsčini, nemščini, italijanščini, francoščini, češčini... Da je temu tako, dokazuje tudi turistični barometer v turističnem uradu na Rabu, kjer sem povzel podatek, da je bilo na Rabu 10. julija 1967 okoli 1.300 doma-

čih in preko 2.700 tujih turistov. Razmeroma velik priliv tujih turistov pa ima seveda tudi svoj odraz v cenah. Za kilogram marelic ali breskev je treba odšteti osem stotakov, če pa tvegaš polurni večerni sprehod s čolnom po morju pa moraš odrediti kar dva tisočaka. Tudi

plavanja, saj so se v naši dekadi domala vsi otroci, razen najmlajših, naučili plavati. Ta smer rekreacije je ob koncu dekade doživela svoj vrhunec v tekmovanju, na katerem se je v neizprosni konkurenci pomerilo staro in mlado. Zvečer so zmagovalcem podelili skromne

Učitelj plavanja s skupino naših najmlajših

prodajalke fig, ki nenehno krožijo med kopalci in izkoriščajo žejo izsušenih turistov, so razmeroma drage, saj je stari stotak mogoče zamenjati le za tri fige. Zdi se, da je vino edina stvar, ki jo dobiš po zmernih cenah. Za 500 starih dinarjev za liter se mu človek res ne more odreči, poleg tega pa je izredno okusno.

Kot sem v začetku dejal, do-

nagrade, ki so jih potem vsi skupaj popili.

Vreme? No, na tem mestu bi lahko zapisal manj pohvalne besede. Nabolje bo, če se izrazim z besedami nekega našega sodelavca, ki je o letovanju na Rabu dejal (tretja dekada):

»Na splošno je bilo vse v redu, le vreme je bilo slabo organizirano!«

Pritožbena knjiga v našem

ODDIH NA RABU

bra organizacija v našem domu na Rabu veliko prispeva k udobnemu in prijetnemu počutju naših sodelavcev. Hrana je obilna in okusna. V pogovoru z glavno kuharico sem zvedel, da so med našimi sodelavci v povprečju najbolj priljubljena jed ribe.

Razen hrane pa je treba izraziti pohvalo tudi odlično organizirani rekreacijski dejavnosti. Vsak dan so se skupine naših sodelavcev zbirale okoli namiznoteniške mize, kegljišča, prostora za balinanje, tu in tam so si posamezniki skočili v lase s partijo šaha pa tudi tarok ni zostajal. Ob popoldnevih so se starejši fantje zbirali na improviziranem strelišču in preizkušali svoje strelske zmožnosti, najmlajši pa so se valjali po pesku in počenjali vsemogoče, da bi staršem ostajalo kar najmanj časa za svobodno športno aktivnost.

Rekreacijska dejavnost je doživela svoj polni uspeh v vadbi

domu na Rabu bi se morala preimenovati v pohvalno. Res, da v njej na splošno ni dosti napisanega, vendar pa vsaka pripomba vsebuje pohvalo.

Nekdo je bil nad desetdnevnimi počitnicami na Rabu tako navdušen, da je zapisal:

»Dolgost počitnic naših b'la je kratka, tako pove nam tudi vsaka prat'ka.

In zdaj napišem naj v slovo, da tu lepo nam je bilo. Ko vedno mogli bi kot tu živeti, bilo res škoda bi — umreti!

Ob koncu se mi vsiljuje misel, da sredstva regresov, ki jih naši člani delovne skupnosti porabijo za svoje letovanje na Rabu, vsekakor dosegajo svoj namen. Veliko besed je bilo s tem v zvezi izrečenih, vendar pa moramo ugotoviti eno dejstvo: tisti, ki je iskal počitka na Rabu v našem domu, ga je resnično tudi našel. Vrnil se bo na delo poln novih moči in svež.

PL

Pogled na plažo

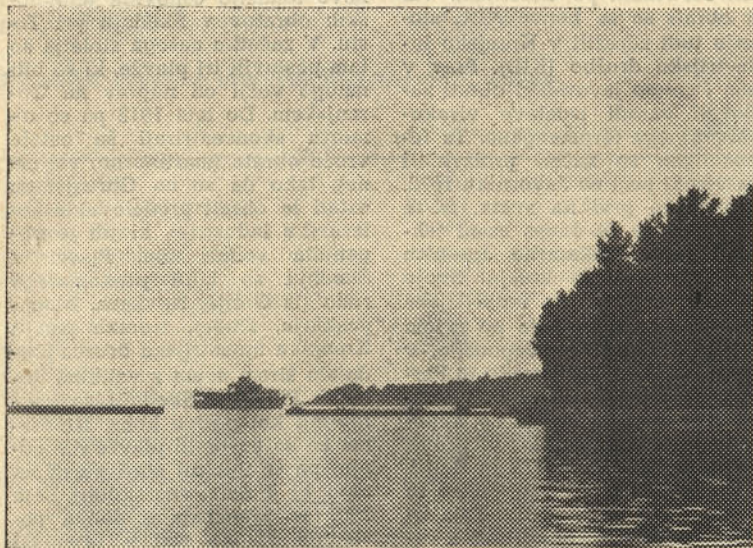
Dopust in rekreacija

Delo zahteva celega človeka, pa naj si bo izrazito intelektualnega ali pa fizičnega značaja. Sleherno delo črpa življenjske sile, s katerimi človek razpolaga v različni meri. Ob nenehnem trošenju energije brez občasne obnovitve pride do izčrpanja organizma.

razvidno, da se je 50 % tistih, ki gredo na dopust, že prepričalo o pomenu, vplivu in posledicah rekreacije, to je fizične aktivnosti, na človekov organizem.

V našem interesu je, da se ta procent še poveča in da dopusti dobijo svojo pravo vsebino.

Kavčič Roman

Večerni prihod parnika

Z namenom, da se tako stanje prepriči, se organizirajo letni dopusti z vodenno rekreacijo. Letos je tudi v našem domu prvič organizirana rekreacija pod vodstvom strokovnega delavca s področja telesne kulture. Vsak se lahko vključí v vrsto aktivnosti, glede na svoj interes. Organizirana je šola plavanja za neplavalce vseh starostnih stopenj, kakor tudi izpopolnjevanje plavalcev v posameznih tehnikah plavanja. V vsaki izmeni se prirejajo tudi številna tekmovanja: turnir v namiznem tenisu, kegljanju, balinanju, tekmovanje v plavanju, streljanje z zračno puško, veslanju z blazino in podobno. Organizirajo se tudi izleti s čolnom ali avtobusom v bližnje okolice, kjer se vsakdo lahko seznaní s kulturno zgodovinskimi posebnostmi tega kraja.

Letošnja četrta izmena je štela ca. 100 ljudi. Od teh jih je več kot 50 aktivno sodelovalo v posameznih športnih dejavnostih in tekmovanjih. Tekmovali so v plavanju, veslanju z blazino, streljanju z zračno puško in namiznem tenisu. Bili so to mladi pa tudi starejši možje in žene. S tega je

Tovariš Kavčič Roman je bil strokovni vodja rekreacijske dejavnosti v našem domu na Rabu v času četrte, pete in šeste izmene. Zaradi njegove izredne požrtvovalnosti in prizadevnosti, kakor tudi uspešnosti pri organiziranju rekreacijske dejavnosti v omenjenih izmenah, mu na tem mestu, v imenu večjega števila članov kolektiva, ki so se zglasili v uredništvu, izrekamo prý srčno zahvalo za njegov trud. Obenem se mu zahvalujemo za prispevek »Dopust in rekreacija«.

Uredništvo

Ulica na Rabu

Rezultat

— Ali ti je kaj ostalo, ko si z ženino doto poravnal dolgove?

— Je! Žena!

PRODAJATI V IZGUBO DA ALI NE

Večkrat je med našimi sodelavci slišati vprašanje, ali ne bi bilo bolje ustaviti proizvodnjo takrat, kadar moramo zaradi tržnih prilik prodajati v izgubo. V današnjih gospodarskih prilikah se namreč vse bolj pogosto dogaja, da na tržišču dosegamo za naše proizvode komaj cene, ki so enake našim lastnim, ali pa so celo nižje od njih, kar je vsekakor posledica zaostrejanja pogojev na naših in zunanjih tržiščih.

Da bi odgovorili na uvodoma postavljeno vprašanje, se moramo zateči k podatkom. Naše podjetje ima povprečno mesečno 179 milijonov fiksnih obveznosti (amortizacija, obresti od poslovnega sklada, DOZ in vzdrževanje), ne glede na to, ali obratuje ali ne. K tej številki je treba prišteti še 250 milijonov S-din, ki jih mesečno v obliki osebnega dohodka prejemo člani delovne skupnosti. Če pogledamo podatke npr. za valjarno, vidimo, da mora ta obrat, ne glede na to ali obratuje ali ne, mesečno odvajati 47 milijonov S-din za fiksne obveznosti in 27 milijonov S-din za osebne dohodke v valjarni zaposlenih članov kolektiva. Vsi podatki so izračunani na osnovi povprečnega letošnjega asortimana proizvodov in povprečnih planskih cen za leto 1967. Vidimo torej, da bi npr. valjarna imela preko 70 milijonov S-din izgube na mesec, če ne bi obratovala.

Znano je, da so v lastno ceno naših proizvodov vključeni tudi naši osebni dohodki. Če prodajamo za lastno ceno, poslušamo torej po principu enostavne reprodukcije, to se pravi, pokriva stroške proizvodnje in osebne dohodke. Vsekakor to ni in ne more biti naš cilj, ker s tem nismo zadostili principom razširjene reprodukcije, ki zagotavlja sredstva za modernizacijo in me-

hanizacijo podjetja, vendar pa prodajanje za lastno ceno še ne more biti signal za ustavitev proizvodnje. Podobno je s prodajanjem v izgubo. Prizadevati si je treba, da bo ta izguba čim manjša. V določenih obdobjih poslovnega leta sta proizvodni asortiment in tržne prilike takšna, da naša lastna cena prebija tisto, ki jo je mogoče doseči na tržišču, izguba, ki pri tem nastaja, pa se ne more primerjati z izgubo, ki bi nastala, če bi ta ali oni obrat proizvodnjo ustavil.

Prodajanje v izgubo je danes v svetu normalen pojav. V Železarni Store smo npr. v letošnjem prvem polletju imeli v programu večinoma izdelke, ki so bili visoko akumulativni. Tako so nekateri obrati, zahvaljujoč ugodnemu asortimentu proizvodov, že v prvem polletju dosegli ali celo presegli letni planirani finančni rezultat. V drugem polletju leta pa se predvideva občuten padec visoko akumulativnih proizvodov. Posledica tega bo stagnacija ali celo padec krivulje finančnega rezultata. Valjarna in jeklarna, ki sta v prvem polletju že za 15,5 % presegli celotni letni planirani finančni rezultat, utegneta zaradi neugodnega proizvodnega asortimenta v drugem polletju pa se predvidevanjih izkazati negativni finančni rezultat. Eventualna izguba v drugem polletju bi imela seveda negativni vpliv na doseženi finančni rezultat v prvem polletju. V takem primeru bo zgoraj omenjeni procent ob koncu leta manjši, vendar še vedno v okviru plana, ali celo nad njim, kar bo dokaz, da se je »prodajanje v izgubo« v drugem polletju kljub temu izplačalo.

Iz vsega tega sledi, da je odgovor na uvodoma postavljeno vprašanje nedvomno — ne!

P. L.

KRŠITVE DELOVNE DOLŽNOSTI

V mesecu juliju 1967 je imela komisija za varstvo delovnih dolžnosti pri delavskem svetu podjetja štiri zasedanja, na katerih je izrekla skupno osem ukrepov, od tega 6 opominov in 2 javna opomina. V enem primeru se je komisija odločila in predlagala delavskemu svetu enote izključitev iz podjetja, vendar je bil izrečen še enkrat zadnji javni opomin.

Delovno dolžnost so prekršili: 1. KOMPOLŠEK Franc, iz valjarne, je dne 15. IV. 1967 prišel na popoldansko izmeno ponovno vinjen — zadnji javni opomin.

2. TOPOLOVEC Janez, iz jeklarnice, je v dneh 9., 10., 11., 12., 13. in 14. 5. 1967. neopravičeno

izostal z dela — javni opomin.

3. ČANŽEK Jože, iz valjarne, je dne 1. VII. 1967 prišel vinjen na delo in se prepiral s predelavcem, katerega je hotel fizično napasti, ko mu je le-ta zaradi vinenosti prepovedal delati in ga odslovil — javni opomin.

Pravna služba

Misli

— Ne veruj tistemu, ki te boža. Morda išče le mesto, kjer bo udaril.

— V tekmi za boljším postajajo nekateri vse slabši.

JUGOSLOVANSKE ŽELEZARNE —

Že zdavnaj pred našim štetjem so na Gorenjskem kopali rudo, zidali fužine in plavže, vlivali železo, kovali in kalili jekla. Stara in dolga je razvojna pot jeseniškega železarstva. Po arheoloških najdbah na Ajdovskem gradu in Dunaju pri Jereki v Bohinju je ugotovljeno, da so tam topili rudo in pridobivali železo že pred dvema tisočletjema.

vito železarstvo v teh krajih, saj so tedaj že imeli svoje predpise in delovni red v rudnikih, topilnicah in kovačnicah. Iz teh zapiskov lahko ugotovimo, da današnja železarna stoji na mestu, kjer so kovali železo pred 600 leti.

Do začetka 16. stoletja so topili v goratih predelih nad Jesenicami kmetje - domačini v svo-

zarna na Savi več prednosti. Zaradi svoje centralne lege, obsega svojih naprav, rudarskih pravic lastnikov, rudne baze in prostrane gozdne posesti, zaradi izkušnosti delavstva in trgovskega slovesa izdelkov, je bila že vnaprej določena, da postane matica, s katero naj bi se postopoma združile vse delovne skupnosti že zastarelih fužinskih obratov, ki so bili raztreseni po Gorenjski. Vsi ti obrati so se konec XIX. stoletja tudi združili v Kranjsko industrijsko družbo (KID). Prav v tem času so javorniški obrati zasloveli zaradi izdelave visokoprocenčnega feromangana. Ta feromangan so začeli proizvajati na visoki peči na Javorniku 1872. leta in to prvi na svetu. Iz te slavne dobe še danes hrani tehnični muzej železarne Jesenice vrsto priznanj in kolajn. Svoje izdelke je Kranjska industrijska družba takrat izvažala po celem svetu: na Kitajsko, Japonsko, v Singapur, Rangun, Turčijo in Perzijo, kolonije v Afriki in v Južno Ameriko. V Evropi so kupovali jeseniško železo v Srbiji, Bolgariji, Grčiji, Turčiji in Italiji.

Rudno bogastvo pod Golico in Begunjsčico pa je pošlo. Tuja tržišča so začela konkurirati s cenjsimi železarskimi proizvodi. Posledica tega je bilo propadanje železarske industrije na Gorenjskem. Razmere so se popravile šele, ko so podjetje z gozdovi vred kupili nemški kapitalisti. Ti so v zadnjem desetletju prejšnjega stoletja zgradili na Jesenicah nove obrate, ki pomenijo začetek

moderne železarske industrije. Zgradili so: martinarno, težko in lahko progo, žično valjarno, žeb-ljarno, mehanične delavnice, kovačijo in druge pomožne obrate. V tem času so se začele tudi prve stavke izkoriščenega delavstva.

Zaradi izčrpanosti gorenjskih rudnikov so se lastniki Kranjske industrijske družbe odločili za novo lokacijo osnovnih tehnoloških obratov v Škednju pri Trstu. V začetku našega stoletja so tam postavili tri plavže, ki so bili mnogo večji od naprav na Gorenjskem. Do leta 1912 pa so ob morju skoncentrirali še ostale vroče obrate (martinarno, valjarne), tako da so na Gorenjskem ostali le obrati predelovalne železarske industrije, ki jih je poganjala vodna sila. Plavži v Škednju so talili prekomorsko rudo (iz Grčije, Kavkaza, Madagaskarja, Kube), izdelke pa je Kranjska industrijska družba prodajala širom sveta z velikimi dobički. Plavži v Škednju so uporabljali kot gorivo koks. Istočasno, ko so postavili plavže v Škednju, pa je ugasnil stari plavž na Savi, ki je delal več stoletij. Leta 1907 je prenehala z delom poslednja visoka peč v jeseniški dolini in to javorniška.

Med prvo svetovno vojno je postala jeseniška železarna orožarna za avstrijsko armado. Izdelovali so bodočo žico in brusili bajonete. Po koncu vojne so nastopile velike gospodarske težave, večina delnic je prešla v roke Italijanov, ki so se zanimali predvsem za dividende. V tem času in v naslednjih letih je bila cela vrsta več ali manj uspešnih stavk.

Spričo konjunktore železarskih izdelkov je v letu 1930—1940 nastopilo obdobje novih investicij. Na Javorniku je bila zgrajena valjarna tanke pločevine, tračna proga, univerzalno ogrodje težke proge, na Jesenicah je bila postavljena nova jeklarna z novimi SM pečmi, postavljen je bil obrat šivnih cevi in opekarna. Leta 1937 je bil zgrajen prvi plavž, leta 1940 pa še drugi, tako se je na Jesenicah po 30 letih premora ponovno začela taliti železna ruda, vendar ne več iz Karavank, temveč iz bosanskega rudnega bazena.

V drugi svetovni vojni so okupatorji skušali uporabiti proizvodnjo v svoje namene. Vendar veliko koristi pri tem niso imeli. Precej delavcev je zapustilo delo, tisti pa, ki so ostali, so v večini izvajali pasivni odpor.

Leto 1945 — to je leto osvoboditve in zmage — je prineslo železarskim Jesenicam tudi novo obdobje zgodovinskega razvoja. Leta 1947 je bila dosežena predvojna količina proizvodnje jekla. Železarna Jesenice je v tem obdobju zadovoljevala 60% celokupnih jugoslovanskih potreb po

ŽELEZARNA JESENICE

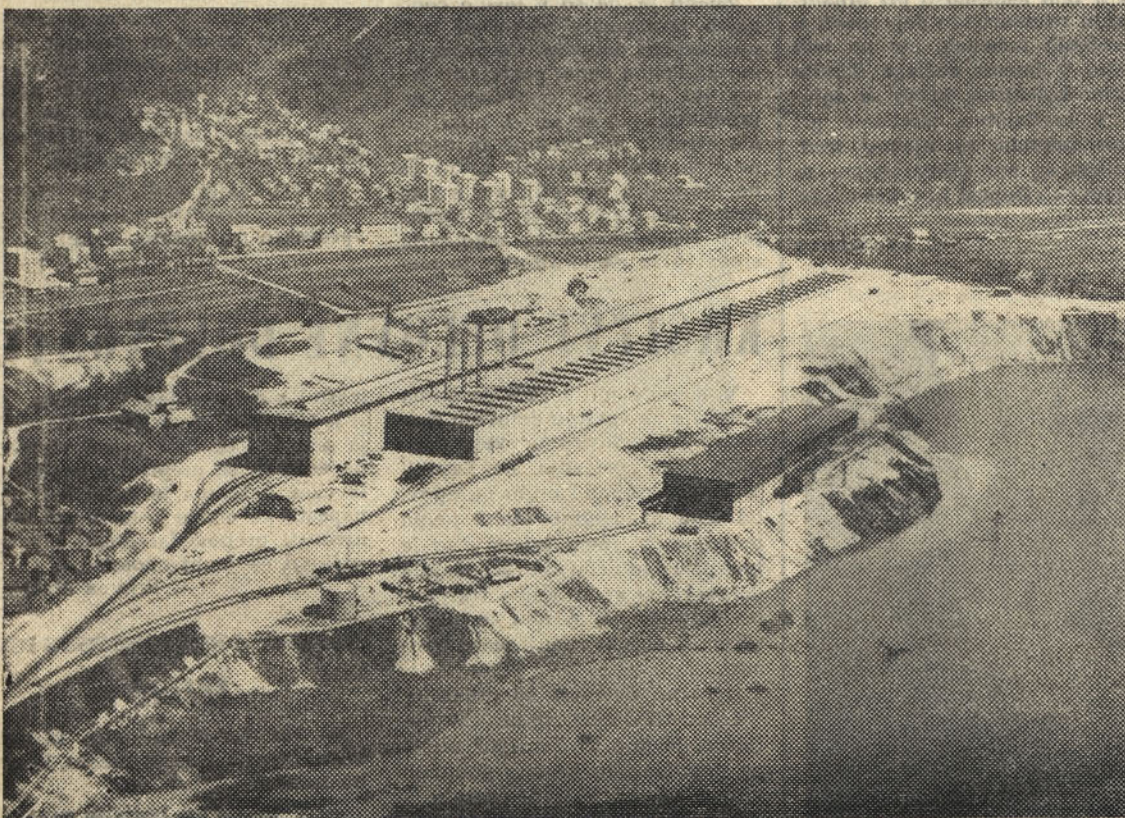
VČERAJ DANES JUTRI

Najstarejši zgodovinski zapisek o rudarjenju, topilništvu in kovačnicah v goratem in dolinskem predelu jeseniške doline je iz leta 1381. Ta dokument je rudarski red — svoboščinsko pismo — grofov Ortenburških, ki določa pravice, dolžnosti in svoboščine zaposlenih ter jih osvobaja tlake. Rudarjenje in topilništvo pod Golico pa je bilo razvito že pred tem, kajti rudarski urbarji v XIV. stoletju so morali zateči že raz-

jih primitivnih plavžih pri Savskih jamah izkopano rudo. Takrat pa so prevzeli in odkupili fužine v okolici Jesenic in Bohinja italijanski kovači, ki so do skrajnosti izkoristili domačo delovno silo in prirodne zaklade. Temelj takratnemu železarstvu v gornjesavski dolini so bili rudno bogastvo Karavank in obsežni gozdovi, ki so dajali za taljenje rude potrebno oglje, ter vodna sila Save in njenih pritokov.

Sredi 18. stoletja je bilo v jeseniških fužinah zaposlenih 733 oseb: rudarjev, plavžarjev, fužinskih in gozdnih delavcev, ki so sekali les, pripravljali drva in oglje.

Po starem topilništvu, rudnikih ter obdelavi železa in jekla so znani na Gorenjskem še drugi kraji. Poleg Bohinja so zelo star železarski kraj Železniki, žeb-ljarska Kropa, Kamna Gorica in Kolnica, Stara Fužina in tržiške kovačnice. Vendar je imela žele-

Nova valjarna na Beli — v ozadju novo stanovanjsko naselje Koroška Bela

NASTANEK, RAZVOJ IN PERSPEKTIVE

jeklu ter s tem odigrala važno vlogo v obnovi porušene dežele.

Glede na predvideno izgradnjo železarske industrije v Bosni je bilo že v I. petletnem planu določeno, da bo proizvodnja železarske Jesenice pokrivala potrebe naše strojno predelovalne industrije in to predvsem s kvalitetnimi jekli. Ker je imela edina v državi že vgrajene kapacitete za proizvodnjo pločevine, je bilo do-

ločeno, da se te kapacitete še povečajo. Tako je leta 1949 začela z obratovanjem nova valjarna debele pločevine, tej pa so sledili novi predelovalni obrati in rekonstruirana valjarna tanke pločevine. Dodatne kapacitete v jeklarni so povečale proizvodnjo jekla. Tako se je proizvodnja jekla v primerjavi z letom 1939 več kot podvojila.

Dinamika strukture blagovne proizvodnje (v tonah):

	1939	1947	1959
težki profili	360	5.247	8.788
srednji in lahki profili	26.774	25.237	27.140
valjana žica	4.190	7.842	5.457
vlečeno, luščeno jeklo	—	868	4.261
debela pločevina	9.828	9.954	72.543
srednja — tanko pločevina	14.000	16.914	41.777
vlečena žica	8.575	6.325	29.443
žičniki	9.230	7.683	11.856
elektrode	—	652	5.599
hladno valjani trakovi	5.775	5.279	11.019
šivne cevi	5.811	4.500	11.942
skupaj	84.452	90.501	229.825

V povojnih letih se je povečevala proizvodnja pločevine ter proizvodi hladne predelave, istočasno pa so se kot novi proizvodi pojavile oplasčene elektrode ter vlečeno, luščeno in brušeno jeklo. Prvič v zgodovini železarske Jesenice je bila osvojena proizvodnja konstrukcijskih jekel ter ostalih jekel s posebnimi fizikalnimi lastnostmi. Osvojena je bila

Od celokupne proizvodnje jekla v Jugoslaviji je bil delež železarske Jesenice pred vojno 55% in je zavzemala v železarstvu prvo mesto. To mesto je obdržala vse do zaključka izgradnje železarske Zenice. V letu 1959 pa je ta delež znašal le 31%, po obsegu proizvodnje pa je podjetje zavzelo drugo mesto. Kljub temu pa je bilo železarni Jesenice ves

je povpraševanje ravno po teh proizvodih, ko pa je dosegla proizvodnja jekla v Jugoslaviji milijon ton, je prešlo podjetje k intenzivnemu delu za pripravo na rekonstrukcijo podjetja. Tak razvoj je zahtevala tudi lokacija železarske ter velika zastarelost metalurških naprav. Stopnja izrabljenosti osnovnih sredstev je znašala v letu 1960 50%. V letu 1960 je bil izdelan investicijski program celotne rekonstrukcije podjetja, gradbena dela pa so se začela leta 1962. Predračunska vrednost, ki znaša 468.601.000 N-din, zajema naslednja dela: nabavo dveh elektropeči, pripravo rude in aglomeracijo, valjarno bluming in valjarno trakov z globinskimi in potisno pečjo, izgradnjo novega jeklovleka in žične valjarne, rekonstrukcijo žičarne z novo patentirnico ter izgradnjo vseh ustreznih energetskih objektov. Poleg teh del, ki so zajeta v tej investicijski vsoti, bo podjetje rekonstruiralo še plavže in s tem povečalo kapaciteto proizvodnje grodja. Vsa ta dela bodo končana do leta 1970, ko bo doseglo podjetje 970.000.000 N-din celotnega dohodka in proizvodnjo jekla 500.000 ton.

Proizvodnja po rekonstrukciji:

grodelj	300.000 ton
SM jeklo	375.000 ton
EL jeklo	125.000 ton

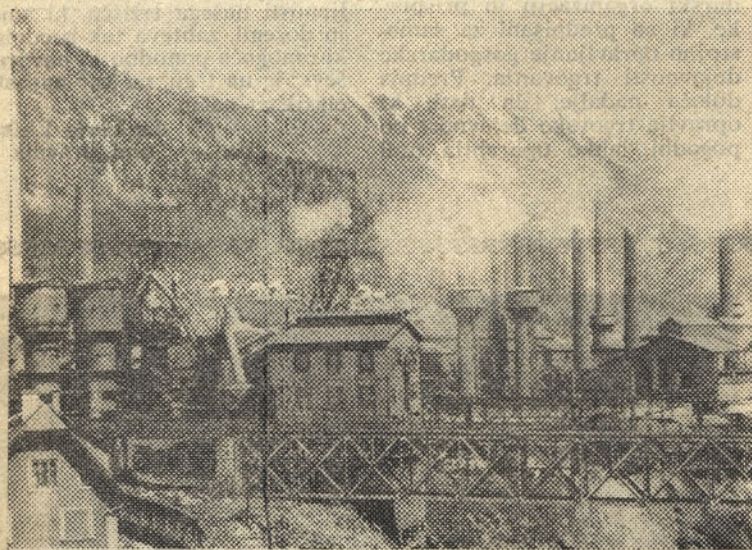
Blagovna proizvodnja:

vroče valjarne	221.300 ton
hladna predelava	148.000 ton

Del omenjenih agregatov že obratuje, vendar zaradi ostalih nedograjenih kapacitet z manjšo kapaciteto.

Že osnovni program rekonstrukcije je zajemal dve etapi, od katerih je prva pred zaključkom druge etapa pa bi zajemala še večjo stopnjo finalizacije izdelkov, predvsem pločevine in prehod na kisikov postopek v jeklarni. Kot prioriteta investicija nadaljnega razvoja bi bila rekonstrukcija SM jeklarne, kar bi podjetju prineslo finančni efekt v obliki znižanja stroškov v predelavi jekla. Kisikov postopek se je v svetu tako tehnološko, kot tudi ekonomsko silno uveljavil, saj pomeni 40% znižanje stroškov predelave velik prihranek za podjetje.

inž. Ivo Arzenšek

Železarna Jesenice — v ozadju Stol

proizvodnja kotlovske, dinamo, nerjaveče in dekapirane pločevine. V hladni predelavi se je napredek odražal v proizvodnji patentirane žice, proizvodnji žice za prednapeti beton, v proizvodnji elektrod za varjenje in kvalitetnih proizvodih vlečenega, brušenega in luščena jekla. Ves ta razvoj je bil obenem tudi osnova za bodoče planiranje proizvodnje.

čas po vojni določeno mesto v planu razvoja jugoslovanske črne metalurgije in to mesto proizvajalca kvalitetnih vrst jekla. Konkretnija preusmeritev v proizvodnji je nastopila v času, ko je železarna Zenica začela proizvajati s povečano kapaciteto in to predvsem proizvode masovnega značaja. Ta proces je šel sicer počasi, ker je bilo zaradi velike investicijske gradnje največ-

Železarski globus

TRDA JEKLA POMEMBNA KOVINA SEDANJOSTI

ŠVEDSKA TOVARNA JEKLA SANNDVIK je največji proizvajalec trdih jekel na svetu — proizvoda, ki je na množičnih področjih tehnike iz dneva v dan pomembnejši. Švedska družba zdaj še razširja svoje kapacitete, da bi zadovoljila stalno naraščajočim potrebam po rezilnih orodjih in obrabnih delih. Trdo jeklo je metalurški produkt iz praška, ki ga po trdoti lahko primerjamo z diamanti. Najvažnejša od trdih sestavin je volframov karbid, mnoge kvalitete pa mu dajejo tudi tantalov, titanov in niobov karbid. Največ uporabljajo kot vezivno kovino kobalt, na drugem mestu pa nikelj. Kombinacija trdih komponent in kovinskih veziv daje materialu njegovo veliko odpornost. Jeklarstvo podjetje Sandvik izdeluje volframov karbid predvsem v svojem stockholmskem obratu, pa tudi v obratih Gima na Švedskem in v svojih podružnicah v ZDA, Braziliji, Južni Afriki, In-

diji in Zahodni Nemčiji. V obratu Gimo predelujejo volframovo rudo v zaključnem tehnološkem procesu do trde kovine. Sedež podjetja v Stockholmu je največji in tehnično ter tehnološko najbolj razvit obrat trdih kovin na svetu. Sandvikova trda jekla izvažajo s trgovskim imenom »Coromant«.

Tovarniška glasila

»Politika je objavila vest, da že skoraj vsak večji delovni kolektiv v Srbiji izdaja svoje glasilo, ki izhaja tedensko ali štirnajstrednevno. Na posvetu novinarjev tovarniških glasil, ki je bilo v Niški tobačni tovarni marca tega leta, so poudarili, da so tovarniška glasila najboljše sredstvo za informiranje samoupravljalcev.

Trgovina in novi predpisi

Trgovina je most med prodajalcem in potrošnikom. Potrošnik se z blagom, ki ga proizvaja proizvajalec, srečuje s posredovanjem trgovca. Trgovina pa je tudi vez med posameznimi gospodarskimi panogami, med gospodarskimi enotami, med pokrajinami in med državami. Trg je stičišče blagovnih proizvajalcev. Zato proizvodne odnose v blagovnem gospodarstvu ugotavljamo predvsem na trgu.

Naše blagovno gospodarstvo daje trgovini velik pomen, saj se vse spremembe našega razvoja kažejo tudi v trgovini. Vendar se je tudi razvoj trgovine moral prilagoditi razvoju proizvodnih sil in iz njih izviraajočih proizvodnih odnosov.

Nova družbena ureditev je podedovala kapitalistični trgovski sistem. Socialistični značaj nove družbene ureditve je zahteval ustrezne spremembe. Položaj je bil zelo težaven, saj je trgovina imela vse do pred nekaj leti značaj distributerja, to je razdeljevalca blaga. Trgovec kot aktivni nosilec blagovnega prometa vse do reforme ni mogel odigrati tiste vloge, kakršno tržišče v blagovnem prometu mora imeti, če naj s ponudbo in povpraševanjem regulira cene.

Težnja gospodarske reforme je, da tudi trgovina dobi v polni meri tak pomen, kakršnega mora imeti, vendar v drugem letu reforme še vedno ugotavljamo, da trgovina še zdaj nima tiste vloge, kakršno naj bi imela pri obračanju družbenega kapitala in skrajšanju poti od proizvodnje do potrošnje (Ekonomsko politika z dne 24. 6. 1967).

S ciljem, da trgovina v procesu gospodarske reforme v novih pogojih gospodarjenja enakopravno da svoj delež, je bil v začetku letošnjega leta sprejet Temeljni zakon o blagovnem prometu, dopolnjuje pa ga Zakon o družbeni kontroli cen. Pomen teh dveh predpisov je v tem, da je zlasti poudarjena samostojnost trgovskih in drugih organizacij v blagovnem prometu, njegovem obsegu in oblikah. Posebnost teh predpisov je tudi v liberalizaciji trgovanja, saj se s trgovanjem lahko bavijo odsele vse gospodarske organizacije (ne samo trgovske), če izpolnjujejo pogoje, ki jih navedeni predpisi zahtevajo. Vendar ne gre samo za liberalizacijo trgovanja, gre tudi za določitev odgovornosti za posle blagovnega prometa njegovim nosilcem, ki doslej ni bila dovolj opredeljena.

Liberalizacija bo po teh predpisih zlasti v pogojih trgovanja, saj Zakon s »pogoji za opravljanje blagovnega prometa in storitev« zahteva le minimalne tehnične pogoje glede poslovnih prostorov za promet na drobno, te pogoje pa podrobneje predpiše republika, medtem ko take pogoje za promet na veliko predpiše Zvezni sekretar za industrijo in obrt. Nadaljnji pogoj je, da morajo imeti tisti, ki se bavijo z blagovnim prometom potrebno strokovno izobrazbo, ki jo določa gospodarska organizacija sama s splošnim aktom, če ni za posamezna delovna mesta predpisana posebej.

Gospodarska organizacija določa samostojno poslovne pogo-

je opravljanja blagovnega prometa oziroma storitev, to je način dobave, plačila, popustov, sklepanje pogodb, itd. Nadaljnji korak k liberalizaciji je, da se sme gospodarska organizacija baviti s prometom vseh proizvodov, za katere prodajo izpolnjuje pogoje. Tako sme opravljati v skladu z »običajni v blagovnem prometu promet z blagom na drobno, promet z blagom na debelo ali promet z blagom na drobno in na debelo«. To pomeni, da ni omejitev glede obsega opravljanja blagovnega prometa, omejitev je le v tehničnih in higienskih pogojih in pogojih glede strokovne izobrazbe, pa še tu poslednje pogoje določa gospodarska organizacija sama s splošnim aktom.

Temeljni zakon o blagovnem prometu prinaša v zvezi z opravljanjem blagovnega prometa še nekatere novosti, ki jih doslej naši predpisi niso poznali. Pri jamčenju za kakovost prodanega blaga doslej ni bil neposredno odgovoren trgovec oziroma posrednik blaga, marveč proizvajalec, medtem ko je sedaj gospodarska organizacija, ki je prodala proizvod na drobno, s pomanjkljivostjo, dolžna tak proizvod na kupčevo zahtevo zamenjati z brezhibnim proizvodom. Prav tako je gospodarska organizacija, ki prodaja na drobno proizvode z garancijskim listom, dolžna poskrbeti za servisna popravila, če zato ni poskrbel že proizvajalec. Tu gre za bistveno razliko v primerjavi s prejšnjimi predpisi. Gre za odgovornost, ki je nedvoumna, neposredna in na strani trgovca. Ugotoviti moramo, da je

prejšnji sistem garancij in odgovornosti za prodano blago izviral iz sistema distribucijskega »trgovanja«. Razumljivo je, da se je tedaj ob velikem pomanjkanju raznih vrst blaga potrošnik mnogokrat zadovoljil tudi z blagom, ki je imelo kvalitetne napake. Vendar takšno stanje ni bila vzpodbuda za kvalitetnejšo proizvodnjo proizvajalca, niti ni bil vzpodbujan za prodajo kvalitetnejšega blaga trgovec, saj ni bil odgovoren, če je prodal slabo blago. S tem so neposredno povezani tudi garancijski pogoji, pri katerih po novem predpisu nosi odgovornost trgovec in ne le proizvajalec. Tudi tu zadane trgovca odgovornost za servisne usluge za blago, ki ga prodaja.

Posebnost v novem zakonu je, da sme za gospodarsko organizacijo opravljati posle blagovnega prometa (»določenih proizvodov«) tudi oseba, ki ni v delovnem razmerju z gospodarsko organizacijo, vendar mora gospodarska organizacija možnost takega razmerja predpisati s splošnim aktom. Z republiškim predpisom pa se izločijo proizvodi, ki jih ni mogoče prodajati na tak način. Ta določba omogoča na pogodbeni osnovi prodajo določenih proizvodov po zasebnikih, s katerimi se je gospodarska organizacija pogodbeno dogovorila. Zasebnik v takem primeru samostojno razpolaga z dohodki, ko je poravnal dogovorjeni znesek gospodarski organizaciji in prispevke, ki so predpisani za samostojno opravljanje gospodarske dejavnosti trgovanja. Predpis določa nadalje, da tisti, ki opravlja trgovsko dejavnost po pogodbi, lahko uporablja tudi

svoja delovna sredstva (poslovni inventar, poslovne prostore, in podobno).

Predpis o omejeni sprostivni blagovnega prometa na zasebnike ima svoj pomen v tem, da omogoča približevanje mnogih proizvodov oddaljenemu potrošniku, kamor trgovska mreža ni segla, ker se ali ni izplačalo v oddaljenih krajih imeti prodajaln, ali pa ni bilo mogoče teh prodajaln zaradi omejenega prometa sodobno organizirati in s tem zadovoljiti predpisom. Ugotavljamo, da zaenkrat trgovanje na tak način še ni zaživele. Tu so potrebni še republiški predpisi. Nadalje se postavlja vprašanje nadzora nad takim trgovanjem. Gotovo bo nadzor prepuščen gospodarski organizaciji, pa tudi družbeni nadzor ne smemo podcenjevati. Gotovo ima gospodarska organizacija že s samo sklenitvijo pogodbe možnost v veliki meri onemogočiti špekulacijo posamezniku. Nadaljnja novost v predpisih je, da smejo individualni proizvajalci prosto prodajati lastne proizvode. Prav tako smejo zavodi, ki se bavijo s proizvodno dejavnostjo opravljati blagovni promet kot gospodarske organizacije.

Ko smo že ugotovili nekatere posebnosti novih predpisov o blagovnem prometu, naj zaključimo s tem, da bo končno ocenovega predpisa mogoče dati, ko bodo znani rezultati njegove praktične uporabe. Nedvomno pa je, da stopnja ustajenosti našega tržišča, ki smo jo dosegli, zahteva tak predpis, ki omogoča ponudbo in povpraševanje na trgu, na kar najbolj elastičen način.

Jenšterle Vinko
dipl. pravnik

Čiščenje odlitkov v livarni sive litine. Na sliki: brusilec pri delu.

Ob koncu polletja naša industrija na lanskem nivoju

Najnoviši podatki o jugoslovanski industrijski proizvodnji v prejšnjem mesecu kažejo da je naša industrija dosegla nivo, od katerega se ne more odlepiti. Vrtanje na mestu se nadaljuje in letošnji plan najbrž ne bo realiziran. Junijska proizvodnja je za okrog 2% manjša kot v istem mesecu lanskega leta. Gibanje proizvodnje v prvih šestih mesecih letošnjega leta je namreč ostalo na istem nivoju kot v lanskem prvem polletju. Indeks industrijske proizvodnje v prvih šestih mesecih v odnosu na isto obdobje lanskega leta po industrijskih panogah je naslednji:

Elektroenergija — za 9 točk višji (109), premog — za 15 točk manjši (85), nafta — za 13 točk več (113), črna metalurgija — na lanskem nivoju (101), barvna metalurgija — za 5 točk višji (105), nekovine — za 2 točki manjši (98), kovinska industrija — na lanskem nivoju (99), ladjedelništvo — za 5 točk manjši (95), elektroindustrija — na lanskem nivoju (100), kemijska industrija — nekoliko večja kot lansko leto (102), gradbeni material — za 3 točke večji (103), lesna industrija — za 5 točk manjša (95), papir — največji porast za 14 točk (114), tekstil — na lanskem nivoju (100), usnjarska in obutvena — za tri procente manjša

(103), prehrabena industrija — za 9 točk večja (109), grafična industrija — za 8 točk večja (108), tobak — za 4 točke večji (104), ostala industrija — za 4 točke večja (104).

Kakor se vidi je gibanje naraščanja proizvodnje po panogah različno. Proizvodnja je najbolj občutljiveje narasla v elektrogospodarstvu, industriji nafte in papirja in v prehrabeni industriji, najbolj pa je proizvodnja padla v premogovnikih, ladjedelstvu, lesni industriji in v usnjarski in obutveni industriji.

Različno je bilo gibanje po posameznih republikah. Največji porast je ustvarila industrija Slovenije — okoli 4%. Proizvodnja v Črni gori, Hrvaški in v Srbiji je bila večja samo za 1%. Najbolj pa je upadla proizvodnja v Bosni in Hercegovini za okoli 6% in v Makedoniji za 1%.

ZAKAJ PADA PROIZVODNJA

Do stagnacije celotne industrije je prišlo zato, ker je upadla proizvodnja v največjih in najbolj pomembnih industrijskih panogah. Resnični vzrok padca pro-

izvodnje leži namreč v slabem plasmanu izdelkov na domačem in tujem tržišču. To se najbolje vidi iz podatka, da ob stalnem zmanjšanju proizvodnje, zaloge repromateriala in gotovih izdelkov stalno rastejo. Izposojevanje in nelikvidnost podjetij je prav tako v porastu.

Poslanci zveznega gospodarskega zbora so izrazili svoje nezadovoljstvo nad potekom industrijske proizvodnje. Pravtako pa so nad tem zaskrbljeni gospodarstveniki.

Če bi bilo več denarja, bi se težave brez sumnje hitreje rešile. Toda denarja ni. Vsi se strinjajo, da se težave ne morejo rešiti z tiskanjem denarja, davčno razdelitvijo in s spremembo srednjeročnega plana.

Odgovorni razezni organi bodo še nadalje razpravljali o tem problemu. Osnovno pa je, da mora industrija sama poiskati rešitve za najtežje probleme.

Izletnikov izlet

Cejski IZLETNIK ima sedaj že 8 turističnih poslovalnic v različnih krajih. Izredno lepo opremljeno so pred kratkim odprli v središču Celja, nasproti Ljudskega magazina, V Stanetovi 2, kjer stranke lahko dobe vse, kar pač turizem nudi. Cene uslug so izredno nizke, tako da že samo naročilo pomeni pridobitev.

IZLETNIK bo organiziral tudi več izletov na velesejme v jeseni. Tako bi opozorili samo na naslednja dva: DUNAJSKI VELESEJEM — 3 dni, od 10. 9. do 12. 9., cena 25.700 S-din, MUNCHENSKI VELESEJEM — 4 dni, od 15. 9. do 24. 9., cena 41.200 S-din ter naposled na izredno zanimivo potovanje preko GROSSGLOCKNERJA v Cortino d'Ampezzo — 2 dni, 19. 8. in 20. 8. za samo 19.000 S-din.

Dinar - koliko je danes vreden

V celi državi je v zadnjih mesecih postal dinar najbolj iskan »material«. Mnoga podjetja vodijo pravo hajko v iskanju tega »materiala«, katerega konjunktura, po vsem sodeč postaja vse večja. A tega materiala, dinarja, že danes ni dovolj in »lakota« za njim je prisotna povsod.

Te dni je direktor neke velike tovarne, katere bruto produkt za to leto znaša približno 10 milijard starih dinarjev, tožil svojemu prijatelju, kako ga je ujela skrb, ko so mu finančni vodje tovarne sporočili, da je do tega dne na tovarniški žiro račun prišlo SAMO 25 TISOČ STARIH DINARJEV. Pomislite, kaj, če se to ponovi še desetkrat, reče preplašeno direktor in poskuša, da že sedaj nakaže te posledice za kolektiv.

To pravzaprav ni »primer« samo te tovarne. Mnoga podjetja so šele v tem letu spoznala, kaj pomeni dinar.

Toda to, da ni dinarjev je razumljivo. Narodna banka je vzela ves emisijski denar iz obtoka in najavila, da bo še z nedoločeno vsoto denarja iz obtoka napravila isto v jeseni. Borba za dinar bo prešla tako v novo fazo, postala bo hujša in posledice bodo težje.

Velja pa poudariti, da so se delovni kolektivi v zadnjem času že »znašli«. Če ni denarja — je material. V zadnjih mesecih je material začel igrati vlogo dinarja, in je moderna denarna trgovina zamenjana z materialno, po

znanem sistemu: jaz tebi tonno odlivkov, ti meni recimo, dve tonni vlečene pločevine, če ne rabiš pločevine, vzemi jo in zamenjaj jo z partnerjem, ki jo potrebuje.

V nekih kolektivih je ta »zamenjalni« sistem materiala tako »tehnično« izvršen, da recimo podjetja z več kot tisoč zaposlenimi poslujejo, ne da bi jih to v denarju »kaj koštalo«. Denar, do katerega se pride, se koristi samo za nepreklicne obveze: da se plača davek državi in plačujejo osebni dohodki. Če kaj ostane, se pušča v fondih, ki so na žalost vse manjši.

Tako se je pravzaprav začelo, da na jugoslovanskem tržišču cvete privatni kliring delovnih organizacij, katere so svoje poslovanje postavile izključno na materialno zamenjavo. Primanjkujejo samo še materialne liste, da postane zamenjava, kot z nekaterimi državami.

Velja pa reči, da je bila podobna situacija, za katero lahko trdimo, da je tudi koristna, že v letu 1962, po neuspelem poskusu, da se v Jugoslaviji izpelje prva gospodarska reforma. Takrat so se z odlokom Zveznega izvršnega sveta vsi dolgovi »brisali«, ker se je smatralo, da bi bilo nadaljevanje takega stanja škodljivo.

Toda, sedanja pojava privatnega kliringa ni zajela take razmere, ali se o njej verjetno na odgovornih mestih že razmišlja, pa se v skladu z reformo lahko pričakujejo različne mere.

Prebod kupolke

Evropsko združenje svobodne trgovine - EFTA

EFTA je osnovana s konvencijo, podpisano v Stockholmu 20. nov. 1959. leta s pričetkom veljavnosti 1. 1. 1960. Za razliko od EGS je EFTA dosti bolj plitek in neefikasen integracijski proces. Dočim je program EGS usmerjen tudi na koordinacijo in usmerjanje nacionalnih gospodarstev in na formiranje skupne politike in carinske tarife do trgovine s tretjimi državami, ter zajema tudi neindustrijske gospodarske sektorje in sploh vse, kar lahko vpliva na gospodarsko življenje članic EGS, se program EFTA omejuje le na zunanjetrgovinsko menjavo industrijskih proizvodov med članicami EFTA.

Prvotni namen konvencije o EFTA je bil osnovanje multilateralnega (večstranskega) združenja vseh zapadnoevropskih držav vključno EGS v evropsko cono svobodne trgovine. Trgovina znotraj te zamišljene cone bi naj bila povsem svobodna brez kakršnihkoli omejitev. Poizkusi v takšni širini niso uspeli, so pa še vedno prisotni in se proces združevanja nadaljuje, vendar v nekoliko spremenjenem smislu tj. v smislu pridruženja k EGS, ki je po svojem obsežnem programu dosti doslednejši integracijski proces evropskih gospodarstev.

Stockholmsko konvencijo o osnovanju EFTA je podpisalo prvotno sedem držav: Avstrija, Švica (z Lichtensteinom), Portugalska, Velika Britanija, Norveška, Švedska in Danska. Leta 1961 se je pridružila k EFTA še Finska.

Na tempo zniževanja car. stop je vplival v največji meri tempo zniževanja car. stop v EGS. Maja 1963. leta je sprejel Svet ministrov dokončni sklep, da naj bo rok za ukinitve carinskih stop in vzpostavitev svobodne brezcarinske trgovine znotraj EFTA 31. dec. 1966. leta. Izjema je bila priznana Norveški za katero velja, da mora uvesti popolno ukinitve carinskih stop za določene panoge in proizvode šele 31. dec. 1969. leta.

Do 31. dec. 1966 so morale ukiniti članice EFTA tudi vse količinske omejitve za promet z industrijskimi proizvodi znotraj EFTA. Izvozne omejitve so članice ukinitve že s 1. 1. 1962.

Program EFTA ne predvideva uvedbe enotne carinske tarife v odnosu do nečlanic, zaradi česar sloni zunanja trgovina z nečlanicami na bilateralnih sporazumih. Velja pa pravilo, kakor v vseh mednarodnih integracijskih procesih, da je vsaka priznana olajšava katerikoli državi dostopna vsem članicam — klavzula največjih ugodnosti.

Poljedelstvo in ribolov z redkimi izjemami režim konvencije o EFTA ne zajema in v principu zadrži vsaka članica nacionalni tretman carinskih in ostalih omejitev. Kljub temu pa so sklenjeni

pod vplivom sproščanja prometa z industrijskim blagom mnogi bilateralni aranžmani, katerih cilji so usmerjeni v liberalizacijo uvoza kmetijskih proizvodov in morskoga blaga.

ODNOSI EFTA IN EGS

Države članice EFTA so s svojo zunanjetrgovinsko menjavo v veliki meri vezane na EGS. Odvisnost EFTA področja od EGS je dosti večja kot je v obratni smeri. Približno 25% izvoza držav članic EFTA je usmerjenega na področje EGS in samo 20% izvoza je usmerjenega na države znotraj EFTA. Preko 30% uvoza izvira s področja EGS, a samo 17% uvoza odpade na uvoz med članicami EFTA.

Zaradi zniževanja carinskih stop v obeh področjih, v EFTA in EGS, je prepad med obema področjema postajal vse večji, istočasno pa se je zunanjetrgovinski promet znotraj integriranih področij naglo večal. Od leta 1959 do 1964 je porastel zunanjetrgovinski promed med članicami EFTA za 76% ob istočasnem relativnem zniževanju obsega izvoza v EGS.

Medsebojno dejansko gospodarsko navezanost, problem čedalje večjih prepadov med obema conama zaradi obojestranskega notranjega zniževanja carin,

in pa na interesih sloneči pritiski monopolov so glavni vzroki, ki govorijo v prid združevanju EFTA in EGS.

Nasploh je EFTA področje navezano v večji meri kot EGS na zunanjo trgovino z nasprotno cono. Od tod tudi silni napor EFTA članic za premostitev meja med EFTA in EGS odnosno za priključitev članic EFTA k EGS. Največje napore za priključitev k EGS prenaša Vel. Britanija, ki je pričela akcijo za priključitev že leta 1961. Doslej so bila pogajanja vedno neuspešna z ozirom na končni cilj pogajanj. Pogajanja med Vel. Britanijo in EGS, predvsem pa s Francijo bodo ponovno vzpostavljena po poletnih počitnicah.

Osnovne probleme priključitve Vel. Britanije kot najmočnejšega predstavnika EFTE k EGS sem omenil že v predhodnem poglavju o EGS (Železar št. 6 z dne 25. VI. 67))

Že samo dejstvo, da so tri članice EFTA nevtralne — Švica, Švedska in Avstrija, govori v prid ugotovitvi, da je EFTA v primerjavi z EGS neprimerno manj politično obarvana in zavzema liberalnejše, prožnejše in bolj realistično stališče tudi do

trgovine s socialističnimi državami. Nevtralno obeležje nekaterih članic EFTA se odraža tudi v aktivnem podpiranju Združenih narodov. Pri takšni oceni seveda ne gre prezreti povsem diametralnega obeležja politike in stališč Portugalske, ki pa le ne daje glavnega tona politiki in stališčem EFTA kot celote.

Poleg Vel. Britanije sta zaprosili za polnopravno članstvo tudi Danska in Norveška. Avstrija, Švica in Švedska so pa zaprosile kot nevtralne države za priključitev v svojstvu asociacije tj. na podlagi pogodbenih odnosov, ki bi sloneli na reciprocnosti (člen 238 Rimskega sporazuma). Portugalska je zaprosila, da se najprej pridruži in šele kasneje bi sprejela polnopravno članstvo.

Torej kompletna EFTA je že zaprosila za takšno ali drugačno priključitev k EGS. Trenutno sta angažirani obe področji na problemih priključitve Vel. Britanije k EGS. S priključitvijo Vel. Britanije k EGS se bodo precej odprla vrata tudi za ostale države članice EFTA, ki so zaprosile za priključitev k EGS. Kako pa bodo zglajene vse razlike in problemi med EFTA in EGS, bo pokazala prihodnost.

Arzenšek Bogomir

Visoki odtegljaji

Povod za ta članek je bil ne navaden podatek, ki sem ga dobil v obračunski službi, da je neki naš sodelavec ob dnevu izplačila prejel le nekaj nad 600 S-dinarjev gotovine v kuverti. Omenjeni delavec je v tistem mesecu dejansko zaslužil neto okoli 50.000 starih dinarjev (imel je nekaj opravičenih zostatankov), ki pa jih je zaradi potrošniškega posojila, akontacije, preživnine ter tudi nekaterih drugih manjših odtegljajev, domala v celoti moral pustiti v obračunski službi. Pojavlja se torej vprašanje, ali se naši člani kolektiva v povprečju prekomerno zadolžujejo, ali je njihovo zadolževanje (kredit, posojila itd.) v sorazmerju z njihovimi osebnimi prejemki in v sorazmerju z normativom, ki pravi da naj bi se člani kolektiva za, dolževali le v višini 1/3 svojih osebnih dohodkov. Navedeni primer je seveda ekstrem in ga ne gre posploševati, vendar pa sem v obračunski službi naletel na podatek, da je, dosti naših članov kolektiva, ki redno puščajo več kot polovico svojega osebnega dohodka v obračunski službi, ker so tako ali drugače obremenjeni z visokimi mesečnimi obroki za posojila pri bankah, v trgovini in drugod. Ob dnevu iz-

plačila se pri takih delavcih seveda pojavlja nerazpoloženje, ki ga ne gre pripisovati zgolj objektivnim gospodarskim prilikam, ki so narekovale znižanje naših osebnih dohodkov, temveč deloma tudi njim samim, saj nekaterim, po odbitku vseh odtegljajev, ne ostane v kuverti niti toliko, da bi se lahko normalno preživljali mesec dni.

Poglejmo si nekaj podatkov. Na dan 18.3. 1967 je bil naš kolektiv v celoti zadolžen pri Celjski mestni hranilnici, v trgovinah in bankah (potrošniška in investicijska posojila) ter iz naslova preživnin in odškodninskih zahtevkov za preko 505 milijonov starih dinarjev. Obračunska služba, ki vodi evidenco in obračun odtegljajev za naše člane kolektiva, je v marcu iz naslova odtegljajev obračunala okoli 10 milijonov starih dinarjev kot obrok za razna zunanja posojila in kredite ter preko 10 milijonov starih dinarjev za notranje zadolžitve naših članov kolektiva, torej, preko 20 milijonov starih dinarjev. Če primerjamo ta znesek z maso osebnih dohodkov, ki je bila izplačana omenjenega meseca vidimo, da so naši člani kolektiva v merilu podjetja plačali preko 12,5% svojih osebnih prejemkov za odplačilo raznih obro-

kov ter drugih manjših stroškov kot so topli obrok, prevoz na delo, zavarovalnine, članarine, vzajemna pomoč in drugo.

Potrošniški in investicijski krediti so vsekakor zelo primerna oblika organizirane štednje za nabavo materialnih dobrin, saj je ta oblika običajen pojav v vseh državah sveta. Vprašanje pa je, do kakšne mere je zadolževanje umestno v današnjih razburkanih gospodarskih prilikah. Podatki kažejo, da se naši člani kolektiva kljub tendenci padanja osebnih dohodkov, kot posledica splošnih gospodarskih prilik, v povprečju iz meseca v mesec močneje zadolžujejo, mnogi od njih pa s svojimi zadolžitvami celo presejajo svoje finančne zmogljivosti.

P. L.

PRESENEČENJE

— Ženka, danes sem se zavaroval za milijon. Če umrem, dobiš vso zavarovalnino!

— Ljubi možek, zakaj si mi povedal? Presenečenje bi mi bilo ljubše!

KADROVSKE VESTI

V mesecu juliju so bile naslednje kadrovske spremembe v našem podjetju.

Novi člani delovne skupnosti:

POVŠE Marjan iz Vojnika pri Celju, po poklicu strugar, obdelovalnica valjev;

FIDLER Jože iz Platinovca pri Šmarju, strojni ključavničar, obdelovalnica valjev;

KOLAR Marjan iz Celja, strojni ključavničar, valjarna;

RAZBORŠEK Mirko iz Šentjurja, strojni ključavničar, valjarna;

VODOPIVEC Franc iz Ostrožnega pri Ponikvi, strojni ključavničar, mehanična delavnica;

KRIVEC Andrej iz Pilštajna pri Lisičnem, strojni ključavničar, obdelovalnica valjev;

BRACUN Olga iz Štor, komunalni oddelek (sprejeta pogodbeno);

PLIH Jože iz Žalca, strojni ključavničar, mehanična delavnica;

JEROVŠEK Vladimir iz Štor, po poklicu električar, elektroobrat;

MRAVLAK Ivan iz Šentjurja, po poklicu elektro mehanik, elektroobrat;

REBERSAK Marjan iz Verač pri Podčetrtku, stroji ključavničar, mehanična delavnica;

ROMIH Jože, Pečovje nad Štorami, po poklicu strojni ključavničar, valjarna;

Odšli drugam na delo:

VRABIČ Janez, dežurni ključavničar v delovni enoti valjarne, sporazumno s podjetjem;

LELJAK Milka, delavka v komunalnem oddelku, prenehanje delovnega razmerja po izteku delovne pogodbe;

PALIR Janez, delavec v delovni enoti jeklarna, samovoljna zapustitev dela;

KUMPERGER Jože, iz modelne mizarne, samovoljno, zapustitev dela.

Zakonsko zvezo so sklenili:

KRIŽNIK Peter, valjarna;
SIRK Rudolf, elektroplavž;
KUMPERGER Stanko, jeklarna;
KUKOVIČ Jože, gradbeni oddelek.

Na novi življenjski poti jim želimo obilo sreče!

Naraščaj v družini so dobili:

HRZENJAK Ivan, mehanična delavnica;

KINDLHOFER Kurt, organizacijski biro;

MOČNIK Rudi, mehanična delavnica;

JERNEJŠEK Marjan, gradbeni oddelek;

GRAČNER Ivan, jeklarna;

PEČEK Ivan, ekspedit;

JUG Janez, elektroplavž;

KLAKOČAR Janez, livarna sive litine;

GORIŠEK Franc, elektroobrat;
JURKOŠEK Ivan, gradbeni oddelek;

POGLŠEK Anton, valjarna;
ŠTEFANČIČ Vlado, obdelovalnica valjev;

VOLF Vinko, livarna sive litine;

ŽAGAR Franc, valjarna;

NOVAK Otmar, livarna sive litine;

PAJK Franc, valjarna.

Čestitamo!

Invalidsko upokojeni

LENART Jože, roj. 3. 9. 1910 v Slivnici pri Celju, sedaj stanujoč v Prožinski vasi 61. Za več člansko družino ni bilo doma dela, zato je najprej delal na cestni upravi in nato pri privatnem posestniku v povojnih letih. Okupacija ga je doletela v staro-jugoslovanski vojski, bil je ujet in odpeljan v Nemčijo na prisilno delo, od koder se je leta 1943 vrnil, bil nekaj časa doma, nato pa proti koncu leta 1944. odšel v partizane. Po osvoboditvi se je zaposlil v steklarni v Hrastniku do leta 1948, ko je 28. 1. pričel delati v našem podjetju. Najprej je delal na ekspeditu, nato pa še v drugih obratih predvsem elektroplavžu. Zadnji dve leti pa je delal v komunalnem oddelku do 1. 7. 1967, ko je bil iz zdravstvenih razlogov invalidsko upokojen z nekaj nad 32 leti delovne dobe in 57 let starosti.

ZORC Franc, rojen 15. 2. 1913 v Bistrici pri Novem mestu, sedaj stanuje v Štorah št. 77.

Njegova prva zaposlitev je bila pri privatniku leta 1932, nato je do leta 1941 menjal več delodajalcev. Leta 1941 se je zaposlil v Klagenfurtu, kjer je delal do 1946 leta. Ko se je vrnil v domovino, se je zaposlil pri Splošnem gradbenem podjetju v Novem mestu. Dne 23. 10. 1951 pride v Železarno Štore v obrat mehanična delavnica kot remontni ključavničar, kjer je delal do 1. 10. 1954, ko je bil premeščen v obdelovalnico valjev. Iz zdravstvenih razlogov ga je Invalidska komisija ocenila kot invalida in ga s 14. julijem t. l. invalidsko upokojila z 32. leti delovne dobe in 54 let starosti.

Kadrovski sektor

ZAHVALA

Zahvaljujem se delovni enoti valjarne, sindikalni podružnici in celotnemu kolektivu za darovano cvetje ter tolažilne besede ob grobu dragega očeta.

Karli Zohar

O IZOBRAZBI V JUGOSLOVANSKEM GOSPODARSTVU

V št. 29. časopisa »Komunist« je izšel zanimiv članek o izobrazbeni strukturi zaposlenih v našem gospodarstvu. Članek je opremljen s podatki v zvezi s strukturo zaposlenih glede na njihovo izobrazbo. Nekateri najzanimivejše podatke posredujemo našim bralcem.

Našemu gospodarstvu primanjkuje blizu pol milijona strokovnjakov, to je, kvalificiranih in visokokvalificiranih delavcev, tehnikov in strokovnjakov z višjo in visoko izobrazbo. Istočasno je veliko število strokovnjakov in tehnikov prijavljeno na uradih za zaposlovanje v želji da bi našli zaposlitev. Na drugi strani je zanimiv podatek da imajo naše gospodarske organizacije preko pol milijona nekvalificiranih delavcev in delavcev z nižjo izobrazbo preveč.

Našemu gospodarstvu primanjkuje:

— višjih in visokostrokovnih kadrov 75.932,

— srednje strokovnih kadrov 58.529,

— visoko kvalificiranih delavcev 110.235,

— kvalificiranih delavcev 173.698,

— polkvalificiranih delavcev 95.783.

Nadalje je zanimiv podatek, da je v našem gospodarstvu 46,4% vseh zaposlenih, ali 1.347.857 ljudi, brez šol ali z nepopolno osnovno šolo, 26,2% vseh zaposlenih pa je dokončalo osnovno šolo. Torej ima v našem gospodarstvu le 27,4% vseh zaposlenih višjo izobrazbo od osnovnošolske. Ti podatki se nanašajo na leto 1966. P. L.

Pisma
REPUBLIKI

Iz daljnje Makedonije se nas ob temperaturi nad 30°C spominja vojak Zdravko IVAČIČ, ki služi vojaški rok v mestu Kavadarci, VP 2151/1. Zahvaljuje se za redno pošiljanje Štorskega Žele-

zarja in pravi, da ga prebere od prve do zadnje strani. Delovnemu kolektivu železarne, posebno pa elektroobratu želi mnogo delovnih uspehov in vse skupaj prisdrečno pozdravlja.

Uredništvo

ZAHVALA

Ob smrti dragega moža se iskreno zahvaljujem za cvetje, tovarišu za poslovilne besede, pevcem in vsem, ki so ga spremlili na zadnji poti.

Žena Šivak Antonija

ZAHVALA

Preko tovarniškega glasila se iskreno zahvaljujemo vsem članom kolektiva ŽELEZARNE ŠTORE za izkazano pozornost in nesebično pomoč, za darovane vence in cvetje, pevcem, govornikom, ki sta se poslovila od našega dobrega in ljubljenega ter prano umrlega moža in očeta KARLA DOBOVIŠKA. Zahvaljujemo se vsem, ki ste ga v tako lepem številu spremlili na njegovi zadnji poti.

Družina Dobovišek
Štore

ZAHVALA

Ob prerani izgubi naše ljube žene, mame in stare mame Antonije DOBERŠEK (Ožek) s Pečovja nad Štorami, se iskreno zahvaljujemo dr. Aleksiču, ki ji je nesebično lajšal trpljenje. Hvala tudi vsem tistim, ki so se poslovili od nje ob žalnem odru, ji poklonili cvetje in jo spremljali na zadnji poti. Posebna zahvala pa še govornikom za poslovilne besede od odprtem grobu.

Družina Dobršek-Ožek

Dopisujte

v naš list

Izletnikovi izleti

Jesen je čas izletov in pri IZLETNIKU so se temeljito pripravili na ta čas. Organizirali bodo vrsto izletov po domovini — tu so zlasti zanimivi v Pomurje in Obsotelje, v Brda in na Gorenjsko ter precej daleč ob obali navzdol.

V tujino so znani izleti na Dunajski velesejem sredi septembra za 25.700 S-din in v München za 41.200 S-din ter seveda ogledi Budimpešte, Prage, Züricha, Benetk in še vrsto mest bi lahko našli.

Mogoče bi omenili še samo to. Cene pri IZLETNIKU so konkurenčne, izleti pa solidno pripravljene.

V novi turistični poslovalnici Izletnika v Stanetovi ulici nabavijo po nizkih cenah potne liste, razne vizume, vozne karte, izvršijo rezervacije in podobno. Povsod je organizirana tudi menjalna služba.

KRIŽANKA

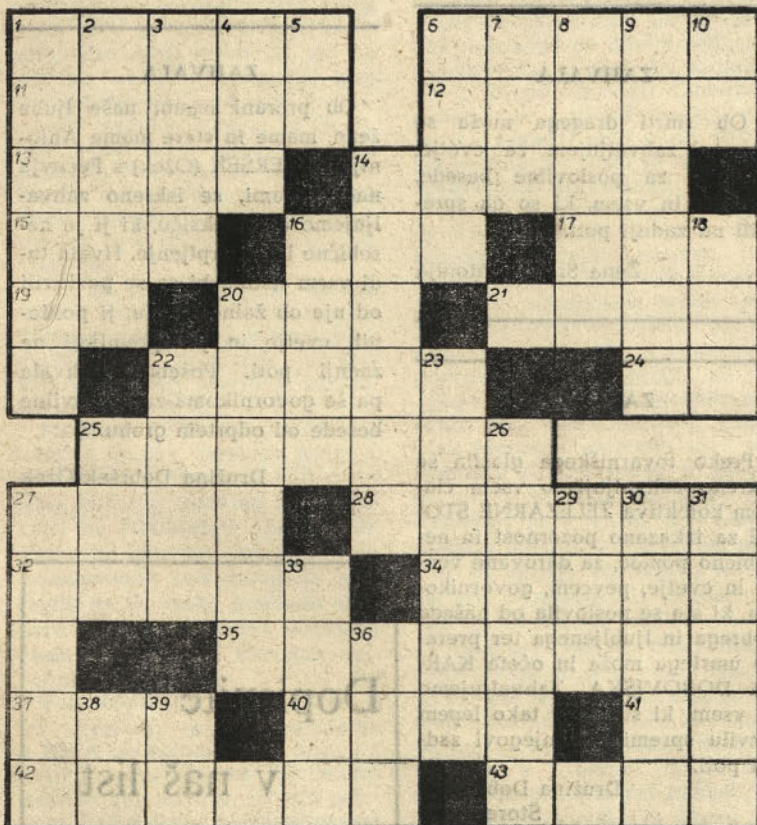
VODORAVNO:

1. član zelene bratovščine; 6. prerijski pes; 11. svinec (hrvaško); 12. grška boginja modrosti; 13. lepa hiša; 14. tolpa; 15. zadnje črke od postrvi; 16. kača; 17. tri črke iz besede »enajst«; 19. dva samoglasnika; 20. okrajšava za telefon; 21. kraj pri Mariboru; 22. poganja jadrnico; 24. povratno osebni zaimsek; 25. velika ladja, ki se je potopila na prvi vožnji čez ocean (fon.); 27. čevljarstvo orodje; 28. navada; 32. gradivo mišic; 34. hrvaški ilustrirani časopis; 35. človek, ki živi v okolici; 37. reka v Nemčiji; 40. kazalni zaimsek (hrvaško); 41. ljudska knjižnica; 42. kontinent; 43. pozdrav (italijansko).

NAVPIČNO:

1. letoviški kraj na Jadranu; 2. plodovi za pridobivanje olja; 3. vprežne živali; 4. žensko ime; 5. simbol za ogljikov monoksid; 6. smešnica; 7. oče; 8. vrsta tkanine; 9. tropsko sadje; 10. francoski spolnik; 14. del noge; 16. grška črka; 18. oblika glagola »smeti«; 20. mesto v Makedoniji; 22. moško ime; 23. oblika glagola »ribati«; 25. ob; 26. morska riba; 27. industrijski kraj v Sloveniji; 29. priimek sekretarke Kozjanskega okrožja med NOB; 30. letopis; 31. moško ime; 33. nasip; 36. osebni zaimsek; 38. šesta in triindvajseta črka; 39. ljudska republika (hrvaško).

Gobov Ante

2.—3. 9. 1967
»GERMINAL« — francoski film
9.—10. 9. 1967
»HUDIČEVKI« — francoski film
16.—17. 9. 1967
»SVET SUZIE WONGOVE«
— ameriški VV barvni film

23.—24. 9. 1967
»KAPETAN OGNJA«
— italijanski VV barvni film
30. 9.—1. 10. 1967
»DOBRI DUH PARIZA«
— ameriški VV barvni film

STIPENDIJSKA

— Šef pravi, da pridite s to vašo prošnjo za štipendijo jutri, ker je danes slabe volje in mu ni do smeha.

HUMOR

LOGIKA

— Halo, Pepe, oglasi se kaj pri meni, bova malce pokramljala. Danes imam namreč malo več časa, ker je Miha na dopustu pa še njega nadomeščam.

Dopustniški fotografiji pozor!

Uredniški odbor glasila Štorski Železar razpisuje natečaj za dopustniško fotografijo. Sodelovati smejo vsi člani delovne skupnosti Železarne Štore, kakor tudi vsi upokojeanci.

Pogoji natečaja:

Vsi, ki bodo sodelovali na natečaju, morajo najkasneje do 30. septembra 1967 poslati fotografije v Uredništvo Štorskega Železarja z navedbo svojega točnega naslova. Udeleženci natečaja lahko pošljejo poljubno število dopustniških fotografij. Zaželjene so fotografije na formatu dopisnice (9 krat 12).

Prve tri fotografije bodo nagrajene in objavljene v »Štorskem železarju«.

	S-din
1. nagrada:	5.000
2. nagrada:	3.000
3. nagrada:	2.000

Dopustniške fotografije bo ocenjevala komisija v sestavi:

1. Stane Ocvirk, vodja službe pri delu
2. Franc Gorjanc, obratovodja jeklarne
3. Ing. Alojz Jevšinek, konstruktor
4. Ing. Slavko Subotič, asistent OTK
5. Ing. Zoran Trafnik, vodja razvojnega oddelka

Nagrajene fotografije ne vračamo.

Uredništvo

STORSKI ŽELEZAR, Glasilo delovnega kolektiva Železarne Štore — Izhaja vsak mesec — Odgovorni urednik prof. Leopold Perc — Uredniški odbor: Janez Barborič, Friderik Jernejšek, Anton Mackošek, Rajko Markovič, Stane Ocvirk, Leopold Perc, Stane Sotler, Niko Zakonjšek in Ivan Zmahar — Tiska GP »Celjski tisk« Celje.